

SPOR ANONİM ŞİRKETLERİ ÖZELİNDE SPORDA ŞİRKETLEŞME

Serdar DEMİRÇİ*

ÖZ

Spor, fiziksel zindeliği ve mental sağlığı geliştirmeyi amaçlayan, sosyal ilişkiler kurmaya sebep olan, gerek yapana gerekse izleyicisine keyif veren, belirlenmiş rekabet ölçüleri içinde her seviyede bir yarışmaya dayanan fiziksel aktivite ve oyun türüdür. Sporun kökleri, insanlığın var oluş mücadelesinde hayatta kalabilmek amacıyla yaptıkları bedensel hareketlere dayansa da, insanlık tarihinin geçirdiği evrimle birlikte spor da önceleri boş vakitleri geçirmeye yönelik bir eğlence ve keyif arayışı haline gelmiş, sonrasında profesyonelleşerek bir meslek niteliğini kazanmıştır. Küreselleşen yeni dünya düzeni, her alanda olduğu gibi siyasal ve ekonomik yapı içinde önemli bir yere sahip spor kavramının da yeniden tanımlanmasına neden olmuştur.

Günümüzde spor, niteliksel anlamda yaşadığı değişikliklerle bir endüstri haline gelmiştir. Spor kulüpleri gelişen ekonomi, artan rekabet ve profesyonel yönetim anlayışı dahilinde, sportif açıdan başarılı olmak ve bu sayede ekonomik kazanç elde edebilmek amacıyla farklı yapısal arayışlar içine girmiştir. Başta futbol olmak üzere, sporun çoğu dalında söz konusu yapısal değişiklikler

* Dr. Öğr. Üyesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, E-Mail: serdardemirci@karatekin.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-6450-9824.

Makalenin Gönderim Tarihi : 04.12.2023.

Makalenin Kabul Tarihi : 28.05.2024.

şirketleşmeyi kaçınılmaz hale getirmiştir. Ülkemizde de, spor kulüpleri bir taraftan vergi avantajlarından yararlanmak için dernek statüsünde faaliyetlerini devam ettirmiş, diğer taraftan ticari faaliyette bulunma, gelir kaynaklarını artırma, kurumsallaşma ve profesyonelleşme gibi amaçlarla şirketleşme eğilimine yönelmiştir. Ancak hukukumuzda sporda şirketleşmenin yasal zeminine ilişkin eksiklik, yeni bir kanun ihtiyacını doğurmuştur. Bu amaçla yürürlüğe giren 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu ile birlikte, spor kulüpleri, spor anonim şirketleri ve spor federasyonları tek bir yasal çatı altına alınmış; sporda şirketleşme adına önemli sayılacak bir gelişme olarak spor anonim şirketleri, kuruluşları, hissedarlık yapısı, yönetimleri ve diğer önemli hususlar yasal düzenlemeye tabi kılınmıştır. Bu temelde çalışmamızda da, ilgili yasalar ve ikincil düzenlemeler ışığında spor kulüplerinin şirketleşme süreci ve spor anonim şirketlerinin temel nitelikleri inceleme konusu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, spor kulübü, şirketleşme, anonim şirket, spor anonim şirketi.

CORPORATIZATION IN SPORTS IN THE CONTEXT OF SPORTS JOINT STOCK COMPANIES

ABSTRACT

Sport is a type of physical activity and game that aims to improve physical fitness and mental health, leads to social relationships, brings pleasure to both the practitioner and the spectator, and is based on competition at all levels within defined competitive limits. Although the roots of sports are based on the physical movements of humanity in order to survive in the struggle for existence, with the evolution of human history, sports first became an entertainment and pleasure pursuit to spend leisure time, and then professionalized and became a profession. The new globalized world order has led to the redefinition of the concept of sport, which has an important place in the political and economic structure as in every field.

Today, sport has become an industry with qualitative changes. In the context of developing economy, increasing competition and professional management approach, sports clubs have entered into different structural searches in order to be successful in terms of sports and thus to gain economic gain. These structural changes in most branches of sports, especially football, have made corporatization inevitable. In Turkey, sports clubs, on the one hand, have continued their activities under the status of association in order to benefit from tax advantages, and on the other hand, they have tended towards

incorporation for the purposes of commercial activities, increasing their income sources, institutionalization and professionalization. However, the lack of a legal basis for incorporation in sports in our law has led to the need for a new law. With the Law No. 7405 on Sports Clubs and Sports Federations, which entered into force for this purpose, sports clubs, sports joint stock companies and sports federations were brought under a single legal umbrella, and sports joint stock companies, their establishment, shareholding structure, management and other important issues were subject to legal regulation. On this basis, this study examines the incorporation process of sports clubs and the basic characteristics of sports joint stock companies in the light of the relevant laws and secondary regulations.

Keywords: Sports, sports club, incorporation, joint stock company, sports joint stock company.

I. GİRİŞ

Tarihsel süreç ve kültürel değerler dahilinde spor, toplumdan topluma, dilden dile farklı anlamlar içermiştir. Sporun çeşitliliği de kavramsal açıdan net bir tanımlama yapılmasını zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte “spor” kelimesi dilimize, etimolojik kökeniyle [Fransızcadaki](#) “*eğlence, fiziksel ve zihinsel zevk*” anlamlarına gelen “desport” kelimesinden türeyen “spor” kelimesinde geçmiştir¹.

Spor esasında, belirli kurallar dahilinde, bireysel ya da [takım](#) halinde ve genellikle rekabete dayalı şekilde eğlence amaçlı ya da mükemmelliğe ulaşmak için yapılan fiziksel veya zihinsel aktivitelerin bütünüdür. Sporun genel kabul gören ortak bir tanımı olmamakla birlikte bilimsel anlamda spor; “*bireyin doğal çevresini insani çevre haline getirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, katı kurallarla çevrili, araçlı veya araçsız, ferden veya grupla boş zaman ya da tüm zamanı alacak şekilde yapılan, üst düzeyde yapıldığında fizyolojik, psikolojik ve estetik özellikleri gerekli kulan, ruh ve fiziği geliştiren, rekabetçi, sosyalleştirici, anatomi, fizyoloji, ortopedi, biyo-mekanik, psikoloji gibi muhtelif bilim*

¹ Orhan, Ümit/Özkurt, Emin: Spor Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2023, s. 29-30; Aslan, Mehmet: Spor Anonim Şirketleri, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir 2022, s. 5.

dallarının yardımı ile gelişen, pedagojik, sosyolojik ve biyolojik içeriği olan bilimsel bir olgu” şeklinde değerlendirilmektedir².

Spor, aslında eski çağlarda insanların kendilerini korumaya ve bedensel eğitimlerine yönelik yaptıkları birçok aktivitenin günümüz modern dünyasında şekil ve anlam değiştirmiş halidir. Buna karşın ilk insanların zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak ve hayatta kalabilmek amacıyla icra ettikleri avcılık, toplayıcılık vb. faaliyetlerin spor olarak değerlendirilmesi mümkün görülmemiştir. Yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte insan oğlunun temel gereksinimlerini daha kolay karşılayabilmesi, hayat kalitesinin artması ve boş vakitleri değerlendirecek eğlence arayışı, bir oyun olarak sporu insan yaşamına sokmuştur³. Sanayi devrimi sonrasında kırsal nüfusun şehirlere yönelmesiyle birlikte spor, kendi seyircisini oluşturan, büyük kitlelerin izlemeye başladığı bir etkinlik haline gelmiştir. Zamanla sporun boş zaman faaliyeti ve oyun olma özelliği, sporda profesyonelleşmeyle birlikte önemini yitirmiştir. Profesyonelleşme sporu bir meslek niteliğine büründürürken, işin eğlence yönünü de sporcudan ziyade seyirciye yönlendirmiştir⁴.

Toplumsal ilginin artması ve profesyonelleşmeyle birlikte sporda organizasyonel bir yapının varlığı ihtiyaç haline gelmiştir. Yakın bir zamana kadar spor, daha çok insanların gönüllülük esasına göre bir araya gelerek oluşturdukları, kazanç amacı gütmeyen örgütler altında yürütülmüştür. İlerleyen zamanda küçük gruplar bir araya gelerek kulüpleri, kulüpler ulusal spor federasyonlarını, ulusal spor federasyonları da uluslararası spor örgütlerini oluşturmuştur. Ancak teknolojik gelişmeler ve ticari kaygılar nihayetinde sporu evrimleştirerek

² İnal, Ali Niyazi: *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi*, 6. Basım, Nobel Yayınevi, Ankara 2020, s. 4; Gezgin, Mehmet Fikret/Amman, M. Tayfun: *Temel Eğitimde Yararlılık Açısından Spor Olgusu, Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu Manisa*, MEB Yayınları Ankara 1993, s. 13; Erten, Rıfat: *Türk Sporunun Yapısal Düzeni*, Gazi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: X, Sayı: 1,2, Yıl: 2006, s. 120.

³ Reid, Heather: *Introduction to the Philosophy of Sport*: Rowman & Littlefield Publishers Inc., Maryland 2012, s. 66.

⁴ Talimciler, Ahmet: *Endüstriyelleşen Sporun/Futbolun Geleceği. Sosyoloji Dergisi*, Armağan Sayısı, Yıl: 2016, s. 171; Kaplan, Defne Öcal: *Antropolojik Açıdaın Oyun ve Spor İlişkisi. Yaşam Pratikleriyle Dönüşen Oyun*, Ütopya Yayınevi, Ankara 2016, s. 40-41.

küreselleştirmiştir⁵. Bunun sonucu olarak günümüzde spor tüm paydaşlar bakımından küresel çapta ticari kazanç sağlayan rekabetçi bir pazar haline gelmiştir⁶.

Sporun yaygınlaşarak geniş kitlelere hitap etmesi, sporun ticarileşmesini kaçınılmaz kılmıştır. Avrupa’da olduğu gibi ülkemizde de futbol ve basketbol artık birer endüstri haline gelmiştir. Gelişen ilgiye paralel olarak artan izleyiciyi sayısı, ilgili spor dalında hacimsel gelişmeyi ve spor kulüplerinin ekonomik büyümesini tetiklemiştir. Nitekim geniş izleyici kitlelerine hitap edecek büyük statların inşa edilmesi, beraberinde bilet satışlarındaki artış, taraflara yönelik muhtelif ürünlerin pazarlanacağı mağazaların açılması, reklam ve yayın gelirleri, yayın haklarının devri, bahis gelirleri, kripto varlıkların ihracı gibi son dönemde gelişen birçok yeni gelir türü, spor kulüplerinin maç gelirlerinin çok ötesinde yeni ticari kazançlar elde etmesine sebep olmuştur⁷. Söz konusu girdiler aynı zamanda seyircinin spor kulüplerinden beklediği başarıyı ve tatmin düzeyini artırmış, bu ise daha başarılı sporcular, yüksek transfer ücretleri, kulüplerin yüksek teknik ve alt yapı maliyetleri gibi birçok yeni gider kalemini doğurmuştur. Giderlerin karşılanması ve beklentilere cevap verilmesi daha fazla seyirci, daha yüksek kazanç ve daha çok gider şeklinde döngüsel bir süreç yaratmıştır. Bu itibarla bilhassa futbol başta olmak üzere milyon dolarlık bütçelere sahip spor kulüplerinin büyüyen ve çeşitlenen ticari faaliyetlerini kazanç amacı gütmeyen tüzel kişiliği haiz spor kulüpleri şeklinde yürütmeye çalışmaları hem mevzuat anlamında hem de ticari hayatın gereklilikleri noktasında son derece zorlaşmıştır. Buna karşın birçok spor kulübü ve federasyon, evrim geçiren spor endüstrisi içinde yeterli düzeyde ve sürdürülebilir anlamda gelir sağlamaktan uzak kalmış, ölçsüz ve kontrol edilemeyen harcamalar bu kurumların mali yapılarını bozmuştur⁸.

⁵ Aslan, s. 6-7.

⁶ <https://www.managementstudyguide.com/how-sports-became-big-business.htm>, e.t: 06.10.2022.

⁷ Aslan, s. 100; Çolakoğlu, Tekin/ Özber, Ömer/Doğan, Doğukan: 7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanununun Kamu Politikası Çerçevesinde Değerlendirilmesi, Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi, Cilt:4, Sayı:1, Haziran 2022, s. 81; Çolgar, Tuna: Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, <https://www.erdem-erdem.av.tr/bilgi-bankasi/futbol-kuluplerinin-sirketlesmesi>, e.t: 15.10.2023.

⁸ Çolakoğlu/ Özber/Doğan, s. 82.

Mevcut durumda ülkemizde de, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK) ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu (DK) hükümleri çerçevesinde kurularak faaliyet gösteren spor kulüplerinin nihai amacı kazanç paylaşmak olmadığı gibi, örgütsel yapıları da malvarlığı topluluğunu yönetmeye uygun değildir. Sermayeden ziyade bilgi ve emeğin ön planda olduğu söz konusu yapılanma, spor kulüplerine hukuki ve yönetsel anlamda gelişen koşullar içinde çeşitlenen ekonomik faaliyetler için kaynak bulma noktasında da önemli bir engel haline gelmiştir⁹. Sporun bahse konu değişen yapısı, spor kulüplerini de değişim sürecine ayak uydurabilmek için yeniden yapılanmak zorunda bırakmıştır. Önceleri amatör yöneticiler tarafından idare edilen spor kulüplerine uzman yöneticiler atanmış, böylece kurumsal bir yönetim sürecine geçilmiştir. Profesyonelleşen şirketler, rekabetçi spor pazarından daha fazla gelir elde edebilmek adına sermaye piyasalarındaki uzun vadeli ve düşük maliyetli fonlara yönelmiştir¹⁰. Yaşanan gelişmeler, spor kulüplerinin şirketleşme sürecine hız kazandırmış, ülkemizde de gerekli ihtiyaca yönelik yasal adımlar atılmıştır. Bu kapsamda 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu (SKSFK) ¹¹ 26.04.2022 tarihinde yürürlüğe girmiş ve ilgili ikincil mevzuat hazırlanmıştır.

Çalışmamızda da temel olarak, bahse konu yasal düzenlemenin var oluş gerekçesini ortaya koyabilmek adına öncelikle spor kulüpleri genel bir çerçevede ele alınmış, ardından sporda şirketleşme süreci incelenmiştir. Spor anonim şirketlerinin kuruluşu, işleyişi, kurumsal ve ortaklık yapısı gibi temel konular da çalışmamızın kapsamı itibarıyla ele alınmıştır. Bu bağlamda hem 7405 sayılı SKSFK hem de 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) hükümlerine değinilmeye özen gösterilmiştir. Buna karşın, spor anonim şirketlerinin geniş bir uygulama alanı olduğu dikkate alınarak, konuya ilişkin tüm hususlara temas etmek mümkün olmadığından incelememiz kapsam itibarıyla sadece önemli

⁹ Sunay, Hakan: Spor Kulüplerinde Şirketleşme (Bazı Avrupa Ülkeleri Ve Türkiye'den Örnekler), Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (Gazi BESBD), Cilt: IX, Sayı:2, Yıl: 2004, s. 69.

¹⁰ Devecioğlu, Sebahattin /Çoban, Bilal/Karakaya, Yunus Emre/Karataş, Özgür: Türkiye'de Spor Kulüplerinin Şirketleşmeye Yönelimlerinin Değerlendirilmesi, SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt:X, Sayı:2, Yıl:2012, s. 35-36.

¹¹ R.G. 26.04.2022, S. 31821.

görülen başlıklarla daraltılmış ve 7405 sayılı SKSFK'da ele alınan harici kurum ve kuruluşlara değinilmemiştir.

II. SPOR KULÜPLERİ

Spor kulüpleri, ilgili mevzuat hükümleri dahilinde belirli kurallara göre kurulan, üye ve yöneticilerinin yetki ve sorumlulukları belli olan, gerek amatör gerekse profesyonel spor branşları ile topluma hizmet veren, sporcuların yetiştirilmesini hedefleyen ve aynı zamanda bireylerin spor yapabilmelerini teminen tesis, araç ve gereçlere sahip olan kuruluşlardır¹².

7405 sayılı SKSFK'nın yürürlüğe girmesinden önce spor kulüpleri, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun (GSHK) 20. maddesi ile 5253 sayılı DK'nın 14. maddesinde dolaylı şekilde ele alınmıştır. Buna göre 7405 sayılı Kanunun 58. maddesi ile mülga olan¹³ GSHK'nın 20.¹⁴ ve DK'nın 14.¹⁵ maddeleri kapsamında kamu kurum ve

¹² Devecioğlu/Çoban /Karakaya/Karataş, s. 36.

¹³ *Yürürlükten kaldırma*

MADDE 58- (1) (21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

(2) (4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

¹⁴ *Gençlik ve spor kulüpleri*

MADDE 20 – Gençlik ve spor kulüpleri, Dernekler Kanununa göre teşekkül eder ve tescil ile Gençlik ve Spor Bakanlığına dahil olurlar.

Tescil edilmemiş kulüpler, federasyonlar tarafından tertiplenen veya bunların denetimi altında yapılan müsabakalara katılamazlar. Tescil olunmamış kulüpler adına lisans verilmez.

Spor kulüpleri faaliyet gösterdikleri dallarda antrenör tutmaya mecburdurlar.

Tescile ilişkin esas ve usuller yönetmelikle belirlenir.

¹⁵ *Gençlik ve spor kulüpleri*

MADDE 14-Derneklerden başvurmaları halinde; spor faaliyetine yönelik olanlar spor kulübü, boş zamanları değerlendirme faaliyetine yönelik olanlar gençlik kulübü ve her iki faaliyeti birlikte amaçlayanlar gençlik ve spor kulübü adını alır. Bu kulüpler, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne tutulacak kütüğe kayıt ve tescil edilir.

Kulüplerin organları, bu organların görev ve yetkileri, kulüplerin Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne de denetlenmesi ve bunlara yapılacak

kuruluşlarında, yükseköğretim kurumlarında ve özel kuruluşlarda, kendi mensupları tarafından, spor faaliyetlerini yönlendirmek ve boş zamanları değerlendirmek için bu kurum ve kuruluşlar bünyesinde dernek kurulmasına, spor kulüplerinin tescil işlemlerinin Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından yapılmasına olanak tanınmıştır. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinde¹⁶ ise spor kulübü; spor faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurularak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne kayıt ve tescilini yaptıran dernekler şeklinde doğrudan bir tanıma yer verilmiştir.

Spor kulüpleri SKSFK yürürlüğe girene kadar Dernek niteliğinde olma zorunluluğuna tabi tutulmuştur. Bu bağlamda bir spor kulübü kurulması amacıyla öncelikle 5253 sayılı DK ve 4721 sayılı TMK'nın ilgili hükümleri ile konuya ilişkin ikincil mevzuatın aradığı şartlar dahilinde *“kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi topluluğu”* olarak tanımlanan bir dernek¹⁷ kimliği altında yapılanmak ve bu derneği Gençlik ve Spor Bakanlığına tescil ettirmek zaruret arz etmiştir. Bazı vergisel avantajlar da spor kulüplerinin kâr amacı gütmeyen dernek yapılanması altında sadece sportif etkinlikler gerçekleştirerek faaliyetlerini sürdürmelerinin diğer bir nedeni olmuştur¹⁸.

yardımların şekil ve şartları, üst kuruluş oluşturmada uyulacak esas ve usuller, gençlik ve spor faaliyetlerini yürüteceklerin nitelikleri ve bunlara uygulanacak disiplin işlemleri, kulüplerin kayıt ve tesciline ilişkin esaslar İçişleri Bakanlığının uygun görüşü üzerine Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakanlıkça yürürlüğe konulacak yönetmelikte düzenlenir.

¹⁶ R.G. 08.07.2005, S. 25869.

¹⁷ Detaylı bilgi için bkz: Ecer, Hülya: Derneklerin Kuruluşu Ve Tüzel Kişilik Kazanması, Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi, Cilt:1, Sayı: 2, Yıl:2017, s. 20; Öztan, Bilge/Gürpınar, Damla: Medenî Hukuk'un Temel Kavramlar, 47. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 338.

¹⁸ Nitelim derneklerin katma değer vergisi, damga vergisi, emlak vergisi, gümrük vergisi ve harç istisnası, veraset ve intikal vergisi muafiyeti, muhtelif bağış ve yardımları gelirlerden indirilebilme olanağı gibi birçok vergisel kolaylıktan yararlanabilmelerine mevzuat açısından imkan

SKSFK'nın yürürlüğe girmesinden sonra ise spor kulüpleri dernek statüsünden çıkartılmış ve spor kulüplerinin Bakanlık tarafından tutulan sicile tescil ile tüzel kişilik kazanacağı hüküm altına alınmıştır. Buna göre Kanunun 3. maddesi dahilinde spor kulüpleri, spor faaliyetlerine katılmak amacıyla gerçek veya tüzel en az yedi kişi tarafından kurulabilmektedir. Kanunda, spor kulübü kurmak isteyen kişilerin kuruluş bildirimini ile tüzük ve gerekli diğer belgelerle birlikte Bakanlığa¹⁹ başvuruda bulunmaları, Bakanlığın tescil başvurusunu altmış gün içinde karara bağlaması öngörülmüştür²⁰. Kuruluş bildirimini, tüzük veya diğer belgelerde mevzuata aykırılık veya noksanlık bulunmaz ya da bu aykırılık veya noksanlık öngörülen sürede giderilmiş ise spor kulübünün Bakanlık tarafından spor kulüpleri siciline tescil edilmesiyle tüzel kişiliğin kazanılmasına olanak tanınmıştır (m 3/4). Böylelikle önceki düzenlemeden farklı olarak spor kulüplerinin tüzel kişilik kazanması bakımından bildirim sisteminden tescil sistemine geçilmiştir. Daha önce ise spor kulübü statüsünün kazanılması noktasında Bakanlık tarafından tutulan sicile tescil şartı arandığından, yeni düzenlemede sadece tüzel kişiliğin kazanılması anına ilişkin bir farklılığa yer verilmiştir. Bununla birlikte SKSFK ile spor kulüpleri bakımından iki aşamalı tescil sürecinden vazgeçilmiştir²¹.

Her ne kadar SKSFK, spor kulüplerini dernek statüsünden çıkararak yeni bir özel hukuk tüzel kişiliği ihdas etmiş ise de, öngörmüş olduğu yeni yapı spor kulüplerinin hukuki niteliğinden ziyade sadece ismine yönelik değişiklik getirebilmiştir. Nitekim spor kulüplerinin

tanınmıştır. Detaylı bilgi için bkz: Devecioğlu/Çoban /Karakaya/Karataş, s. 36.

¹⁹ Çalışmanın genelinde aksi belirtilmediği sürece, “Bakanlık” ifadesi ile SKSFK'nın tanımlara ilişkin m. 2/1.c hükmü dahilinde “Gençlik ve Spor Bakanlığı” kastedilmiştir.

²⁰ Bakanlığın yapılan incelemede mevzuata aykırılık veya noksanlık tespit ettiği hallerde bunların giderilmesi veya tamamlanması için altmış günlük yeni bir süre vermesi, bu süre zarfında eksikliklerin giderilememesi halinde ise talebin Bakanlık tarafından reddedileceği düzenlenmiştir (SKSFK m. 3/3).

²¹ Derneklerin ve dolayısıyla SKSFK öncesi spor kulüplerinin tüzel kişilik kazanmasında geçerli olan sistem konusunda doktrinde bir tartışma olmakla birlikte; bir görüş bildirim sisteminin geçerliliğini, diğer görüş serbest kuruluş sistemine yakın karma sistemi kabul etmektedir. Tartışmalar için bkz: Aslan, s. 27, dnt: 46.

isimleri haricinde genel yapılanması ve işleyişi derneklerle birebir örtüşmektedir. Hem dernekler hem de spor kulüpleri, gerçek veya tüzel en az yedi kişinin bir araya gelmesiyle kurulabilmektedir. SKSFK m. 5/1 hükmü gereği spor kulüplerinde de, dernekler de olduğu gibi zorunlu organlar; genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulu olarak belirlenmiştir²². SKSFK m.7/1 hükmü kapsamında genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulunun oluşumu, toplanması, görev ve yetkileri, tutulacak defterler ile kararları hakkında 4721 sayılı TMK ve 5253 sayılı DK'nın ilgili hükümlerinin uygulanacağı öngörülerek bahse konu zorunlu organların işleyişine ilişkin özel bir düzenlemeye gidilmemiştir. Ayrıca uygulanacak hükümlere ilişkin 25. madde de, SKSFK'da hüküm bulunmayan konularda spor kulüpleri hakkında 4721 sayılı Kanun ile 5253 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı açıkça belirtilmiştir.

Dernekler kazanç paylaşımı dışında, belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulur. Derneklerin amacı, kanunlarla yasaklanamamış ideal ve manevi bir amaç olmalıdır. Bu amaç dini, mesleki, sosyal nitelikte olabilirken, ticari nitelikte olamaz²³. Buna karşın derneklerin kuruluş amacını gerçekleştirmek üzere, kazanç paylaşma dışında, ticari işletme işletmesi olarak dahilindedir²⁴. Bu durumda da derneğin amacı yine hedeflenen ideal gaye iken; derneğin üyelerinin kâr teminine yönelik olmayan, daha tali nitelikteki ticari faaliyeti sadece ideal amacı gerçekleştirme maksatlıdır. Bu minvalde SKSFK dahilinde spor kulüplerinin ticari veya kazanç elde etme ve paylaşma amacıyla kurulup kurulamayacağına ilişkin doğrudan bir hükme yer verilmemiştir. Ancak Kanunun genel gerekçesinde derneklerin kazanç paylaşma saikiyle kurulamayacağından ötürü spor kulüplerinin Dernek statüsünde devam etmelerinin artık mümkün olmadığı, bu nedenle farklı bir düzenlemeye tabi tutulmaları

²² Orhan/Özkurt, s. 113, 114.

²³ Öztan, Bilge/Gürpınar, s. 338; Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 20. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2019, s. 241; Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen: Kişiler Hukuku, 8. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021, s. 205.

²⁴ Şener, Oruç Hami: Ticari İşletme Hukuku, Seçkin, Ankara 2016, s. 166; Poroy, Reha/Yasaman Hamdi: Ticari İşletme Hukuku, 15. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015, s. 135; Arkan, Sabih: Ticari İşletme Hukuku, 29. Bası, BTHAE, Ankara 2023, s. 138.

gerektiğine işaret edilmiştir²⁵. Yukarıda belirtildiği üzere SKSFK, spor kulüplerine ilişkin Kanunda hüküm bulunmayan hallerde TMK ve DK hükümlerinin uygulanacağını açıkça belirttiğinden, spor kulüplerin doğrudan kazanç elde etme ve paylaşma amacıyla kurulması hukuken mümkün değildir. Bununla birlikte derneklerde olduğu gibi spor kulüplerinde de faaliyet alanı ile kuruluş amaçları birbiriyle aynı olamayabilir. Nitekim *Aslan* tarafından belirtildiği üzere, gerekçe dahilinde spor kulüplerinin, ticari boyutta birer varlık haline gelmesi ve enerji sektöründen teknolojiye kadar yasak olmayan birçok alanda ticari faaliyet gösterebilmeleri sporun ticarileşmesinin ve endüstrileşmesinin bir sonucudur. Yoksa bu husus spor kulüplerini ticari bir kuruluşa ya da ticaret şirketlerine dönüştürme vasfını haiz değildir. Kaldı ki, hukukumuzda kazanç elde etme ve paylaşma amacıyla faaliyet gösteren ticaret şirketleri sınırlı sayı ilkesi dahilinde TTK m. 124/1’de sayılmış ve ticaret şirketleri ile ideal amaçla kurulan tüzel kişiler arasındaki sınır net bir şekilde ortaya konmuştur²⁶.

Bahse konu değerlendirmeler ışığında spor kulüpleri 7405 sayılı Kanunun yanı sıra daha önce olduğu gibi hali hazırda da Dernekler Kanunu ile yakın ilişkisini sürdürmektedir. Bu anlamda spor kulüpleri yeni bir tüzel kişilik özelliğini haiz değildir. SKSFK öncesinde özel bir Dernek türü olarak kabul edilen spor kulüpleri, düzenleme sonrasında da dernek vasfını yitirmemiş, sadece özel niteliği daha belirgin hale getirilmiş ve daha ziyade terminolojik bir değişikliğe gidilmiştir²⁷.

²⁵ Bkz: https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=2940, e.t. 25.09.2022.

²⁶ Ayhan, Rıza/Çağlar, Hayrettin/Özdamar, Mehmet: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 134; Pulaşlı, Hasan: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2016, s. 51; Kayıhan, Şaban: Şirketler Hukuku, 5. Baskı, Seçkin, Ankara 2020, s. 83; Pulaşlı, Hasan: Türk, İsviçre ve Alman Hukukuna Göre “İktisadi Amaç” Kavramının Şirket ve Dernekler Bakımından Değerlendirilmesi, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 32, Sayı: 2, Yıl: 2016, s. 21 vd.

²⁷ Orhan/Özkurt, s. 11; Aslan, s. 31; Serozan, Rona: Medeni Hukuk Genel Bölüm/Kişiler Hukuku, 8. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018, s. 511; Ege, Önder: Türk Medeni Hukukuna Göre Spor Kulüpleri, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021, s. 154. Spor kulüplerinin Bakanlık nezdindeki tescil ile dernekler hukuku dışına çıktığına yönelik görüşü için bkz: Aykul, Ömer: Dernekler Hukuku. Seçkin Yayınevi, Ankara 2021, s. 27.

III. SPORDA ŞİRKETLEŞME SÜRECİ

Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de en popüler spor dalı olan futbol, profesyonelleşen spor dallarından ilki olmuştur. Futbolun geçirdiği yapısal değişimle birlikte, genellikle dernek şeklinde örgütlenen futbol kulüpleri profesyonel futbol şubelerini kurulan ya da kurulmuş bulunan anonim şirketlere devrederek hızla şirketleşmeye başlamıştır. Zira günümüzde büyük kulüplerin çoğu, modern şirketler olarak organize olup yönetilmekte, bunlardan bir kısmı da borsada halka arz edilmektedir. Ülkemizde ise bilhassa gelirlerini artırma amacıyla futbol kulüpleri 80'li yıllarda şirketleşme çalışmalarına başlamıştır. Bu dönemde bazı kulüpler küresel gelişmelere paralel şekilde profesyonel futbol şubelerini, kurulan veya kurulmuş bulunan anonim şirketlere devretmiş, bazı kulüpler ise farklı kanallardan gelir sağlamak amacıyla muhtelif alanlarda şirket kurmuş ya da bu şirketlere ortak olma yolunu izlemiştir²⁸.

Sporun başlı başına bir endüstri haline geldiği yeni ekonomik düzen içinde spor kulüplerinin şirketleşme süreci de ülkelerin yasal alt yapıları ve sosyo-kültürel özelliklerine bağlı olarak farklı tercihlerle gelişmiştir. Nitekim klasik modelle başlayan süreç, destekleyici model, geniş tabanlı taraftar modeli, aile şirketi modeli ve nihayet halka arz modeli gibi çeşitli alternatifleri de beraberinde getirmiştir²⁹.

Futbol kulüplerinin şirketleşmesi konusunda Dünyada, İngiliz kulüpleri öncül olmuştur. Bilhassa doksanlardan sonra Manchester United, Arsenal, Celtics, Tottenham Hotspurs gibi kulüpler çeşitli

²⁸ Dorukkaya, Şakir/Fıratlı, Aydın/Ebiçlioğlu, F. Kemal: Türkiye'de Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Açılması, Finansmanı ve Vergileme, Dünya Yayıncılık, İstanbul 1998, s. 19; Sunay, s. 72; Devcioğlu/Çoban /Karakaya/Karataş, s. 37.

²⁹ Detaylı bilgi için bkz: Devcioğlu/Çoban /Karakaya/Karataş, s. 38; Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği, "Kurumsal Yönetim İlkeleri Işığında Türk Futbol Kulüpleri Yönetim Rehberi, Pasifik Ofset, İstanbul 2010, s. 36-37; Hacıköylü, Canatay; Türkiye'de Profesyonel Spor Kulüplerinin ve Sporcuların Vergilendirilmesi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir 2001, s. 41, 56; Sultanoğlu, Banu: Hisseleri Halka Arz Edilen Türk Futbol Kulüplerinin Mali Tablolarının Türkiye Muhasebe Standartları Çerçevesinde İncelenmesi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2008, s. 14-28.

büyükliklerde şirketler kurmuşlardır. Özellikle Manchester United, 1995 yılında şirketleşme sürecini tamamlayarak halka açılmış ve İngiltere tarihinin önemli halka arzlarından birini gerçekleştirerek diğer kulüplere örnek olmuştur. Profesyonel futbolda İngiltere'deki ligler ve kulüpler şirketleşme ve ticari gelir elde etme noktasında önemli bir yere sahip ise de Avrupa genelinde sporda şirketleşme henüz istenilen seviyelere ulaşamamıştır. Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (Union of European Football Associations-UEFA) de özellikle futbolun mali anlamda profesyonel yönetim boyutunda şirketleşmesini desteklese de, çoğu Avrupa ülkesinde halen ülkemizde olduğu gibi kulüpler dernek statüsünde faaliyetlerini sürdürmektedir³⁰. Almanya'da yer alan spor kulüpleri ve diğer spor kuruluşlarının çoğu Alman Medeni Kanunu (Bürgerliches Gesetzbuch) m. 21 ve devamı hükümlerine göre tüzel kişiliğe sahip ve kâr amacı gütmeyen dernek şeklinde örgütlenmiştir. Alman Hukukunda derneklere tanınan geniş haklar ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlara sağlanan vergi avantajları da kulüplerin dernek olarak örgütlenmesini cazip hale getirmektedir³¹. Buna karşın giderek büyüyen futbol endüstrisindeki ürün satışından pay alabilmek amacıyla kulüpler ana kulübe bağlı ayrı ticari tüzel kişilikler oluşturmayı tercih etmiştir. Bayern Munich, Borussia Dortmund gibi kulüpler Almanya Futbol Liginde şirketleşme sürecini tamamlayan ilk örnek kulüplerden olmuştur³². İspanya'da da hali hazırda şirketleşme sürecini tamamlayan pek çok kulüp olsa da, milliyetçi yapı ve kulüplerin geleneksel kültürel yapısının korunması kaygısı, spor kulüplerini ağırlıklı olarak faaliyetlerini dernek çatısı altında devam ettiremeye zorlamaktadır. İtalya'da kulüplerin çoğu şirket olarak faaliyette bulunsalar da, operasyonel anlamda kendilerinden beklenen performansı sergileyemedikleri görülmektedir. Rekabetin çok yüksek olduğu Fransa liginde yer alan kulüplerin büyük bir kısmı ise genellikle kâr amacı

³⁰ Akyüz, Mehmet Emin: Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi ve Halka Açılması; Avrupa Futbol Piyasasındaki Gelişmeler Çerçevesinde Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor Örneğinin Değerlendirilmesi, T.C. Başbakanlık Sermaye Piyasası Kurulu Aracılık Faaliyetleri Yeterlilik Etüdü, İstanbul 2005, s. 22, 27.

³¹ Engelhard, Alexander/Wassenhowen, Thomas (Editör. Gurovits, Andras): Germany, The Sports Law Review, Sixth Edition, London: Law Business Research 2020, s. 104-105.

³² Akşar, Tuğrul/Kutlu, Merih: Futbol Ekonomisi, Literatür Yayıncılık, İstanbul 2006, s. 470-471; Aslan, s. 60 vd.

gütmeyen şirketsel bir yapılanma sergilemektedir. İlâveten spor kulüplerinin bazıları özel sektör şirketleri tarafından da desteklenmektedir³³. Avrupa’da İngiltere’den sonra Danimarka en fazla spor kulübünün borsada işlem gördüğü diğer bir ülke olurken, Portekiz ve İskoçya’da da çoğu spor kulübü borsada işlem görmektedir. Hollanda’da ise kulüp üyelerinin mülkiyetinde bulunan spor kulüpleri, genellikle bağış ve yardımlarla faaliyetlerini sürdürmektedir³⁴.

Ülkemizde de dernek statüsünde faaliyet gösteren spor kulüpleri sahip oldukları vergisel avantajların yanı sıra, devlete ait kuruluşlardan yardım alabilme, taşınmaz edinebilme, bağış toplayabilme gibi haklara sahiptir³⁵. Buna karşın özellikle futbolda, taraftarların destekledikleri takımların başarılı olma beklentisinin ve artan rekabetin getirdiği finansal maliyetin karşılanması, geleneksel gelir kaynaklarının ötesinde, yeni arayışları zorunlu kılmıştır. Bu nedenle zaman içinde çoğu futbol kulübü, profesyonel futbol şubelerini kurulan ya da kurulmuş bulunan anonim şirketlere devretme yolunu tercih etmiştir. Böylelikle bir taraftan dernek olmanın getirdiği çeşitli avantajlar kullanılırken, diğer taraftan kurulan veya ortak olunan şirketler sayesinde, derneklerin sınırlı olarak yapabildiği veya hiç yapamadıkları geniş çaplı ticari faaliyetlere girişme ve sürdürülebilir şekilde önemli gelir kaynakları yaratma imkanına kavuşulmuştur³⁶.

5253 sayılı Dernekler Kanunu’na göre kurularak faaliyetlerini sürdüren futbol kulüpleri, SKSFK öncesinde de ilgili yasal düzenlemeler dahilinde profesyonel futbol etkinliklerini, anonim şirket statüsündeki iktisadi işletmelere devredebilme hakkına sahip olmuştur. Bu sayede kulüpler markalarıyla ilgili ticari haklarını, lisans hakkı kiralama sözleşmesi ile bu şirketlere aktarabilmekte; diğer taraftan profesyonel futbol takımı, ilgili şirkete kira sözleşmesi ile kiralanabilmekte; kulübün

³³ Yıldız, Suat: Profesyonel Futbol Şubeleri Bulunan Spor Kulüplerinin Mali Yapılarının Karşılaştırılması (Manchester United Futbol Kulübü-Fenerbahçe Spor Kulübü Örneği)”, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2008, s. 36, 37.

³⁴ Cerrahoğlu, Necati/İmamoğlu, Ahmet Faik: Sporun Ekonomik Boyutu, Almanya Örneği, 1.Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi, Cilt: 2, Ankara 2000, s. 240 vd.

³⁵ Başaran, Murat/Atay, Tezcan: Spor ve Sporunun Vergilendirilmesi ve Vergi Avantajları, Yaklaşım Yayınları, Ankara 2003, s. 223-228.

³⁶ Dorukkaya/Fıratlı/Ebiçlioğlu, s. 20

üçüncü kişilerle yaptığı gelir nitelikli sözleşmeler de (sponsorluk, yayın geliri vb.) temlik sözleşmesi ile anılan şirketlere devredilebilmektedir³⁷. Spor kulüplerinin kurdukları şirketleri halka arz etmeleriyle de birlikte; kulübe fon sağlanması, kulübün tanınması, kurumsallaşması ve şirket hisselerinin borsada el değiştirerek değerinin tespit edilmesi şeklinde profesyonelleşme noktasında önem adımlar atılmıştır. Böylelikle mali sektörden kredi temininde de kolaylık sağlanmıştır. Özellikle halka arz olunan futbol anonim şirketlerinin hisse senetlerinin rehni ya da bu şirketlerin yıl sonunda dağıtacakları temettü ödemeleri karşılığında önemli bir finansman olanağı yaratabilmektedir³⁸. Buna karşın derneklerin mevcut statüleri artan giderlerin finansmanın sağlanması sürecinde, kulüplerin önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Finansman desteği sağlayan kurumlar dernek statüsündeki kuruluşlara kredi sağlama konusunda isteksiz olduğundan, derneklerin özellikle banka kredisi gibi yabancı kaynak temin etmelerinin önünde ciddi zorluklar bulunmaktadır. Nitekim, banka kredileri kulübün borç ödeme kapasitesinden ziyade kulüp yöneticilerinin şahsi kefaletleri ile temin edilmektedir³⁹.

Ülkemizde derneklerin ticari faaliyetlerde bulunmaları sınırlandırılmış, ticari ürün satışlarından doğan kazançlar vergi kapsamına alınmış, ancak sadece “*Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş spor kulüplerinin idman ve spor faaliyetlerinde bulunan iktisadi işletmeleri ile sadece idman ve spor faaliyetlerinde bulunan anonim şirketler*” 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 4. maddesi ve 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliği dahilinde kurumlar vergisinden muaf sayılmıştır⁴⁰. Bahse konu şirketlerin elde ettikleri başlıca yayın gelirleri, sponsorluk ve reklam

³⁷ Aydın, Ali Dursun/ Turgut, Murat/Bayırlı, Rıdvan: Spor Kulüplerinin Halka Açılmasının Türkiye’de Uygulanan Modeller Açısından İncelenmesi, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:1, Yıl: 2007, Sayı 1; s. 62-69.

³⁸ Akşar, Tuğrul: Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Arzı ve Kredilendirilmesi, <https://www.futbolekonomi.com/index.php/vizyon-misyon/817-futbol-kulueplerinin-irketlemesi-halka-arz-ve-kredilendirilmesi.html.e.t>; 6.10.2023.

³⁹ Dorukkaya/Fıratlı/Ebiçlioğlu, s. 59

⁴⁰ İlgili düzenlemeler dahilinde söz konusu şirketlerin muhtelif gelirleri Türkiye’de sporun gelişimi ve kurumsallaşması amacıyla vergi kapsamı dışında bırakılmıştır. Bkz: Devecioğlu/Çoban /Karakaya/Karataş, s. 37.

gelirleri, stadyum hasılatları, spor tesislerinde bulunan büfelerin gelirleri vergi kapsamı dışında bırakılmışken; ticari ürün satışları, otopark işletmeciliği ya da benzeri ticari faaliyetler muafiyet kapsamına dahil edilmemiştir. Bu nedenlerle spor kulüpleri, farklı ticari faaliyetleri için farklı şirketler kurma eğilimine yönelmiştir. Ülkemizdeki dört büyük kulüp de ticari ürün satışlarını halka açtıkları şirketlerden ziyade kurdukları diğer şirketler üzerinden yürütmektedir⁴¹. Bu kapsamda ülkemizdeki kulüpler genel olarak; kulübün kendisinin elde ettiği gelirleri ve kulüp ana çatısı altında kurulan şirketlerin sağladığı ticari kazançları, borsaya açılan Futbol A.Ş. veya Sportif A.Ş. isimli şirketlere devir ve temlik etmeyi; tüm giderleri ise kulüp bünyesinde bırakacak şekilde oluşturulan bir yapı ile borsaya açılmayı tercih etmektedir⁴².

Ülkemizde ilk olarak şirketleşme yoluna giden spor kulübü Malatya Spor olmuştur. Malatya Spor, 1989 yılında Malatya Spor A.Ş. adında bir şirket kurarak profesyonel futbol şubesini bu şirkete devretmiş; ancak kulübün birinci ligden düşmesinin ardından Malatya Spor A.Ş. tasfiye edilmiştir. Bununla birlikte Beşiktaş, Galatasaray, Fenerbahçe, Trabzonspor, Vanspor, Adanaspor, İstanbulspor, Çanakkale Dardanelspor, Karşıyaka Spor, Antalyaspor ve Siirt Jetpaspor gibi takımlar ülkemizde ilk şirketleşen kulüpler⁴³ olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak söz konusu kulüplerden sadece dört büyük kulüp, hisseleri halka arz edilerek Borsa İstanbul'da (BİST) işlem görmeyi başarabilmiştir⁴⁴. Bu kapsamda ülkemizdeki dört büyük kulübün şirketleşme sürecine de kısaca değinmek gerekir.

⁴¹ Akyüz, s. 15.

⁴² Akşar, <https://www.futbolekonomi.com/index.php/vizyon-misyon/817-futbol-kulueplerinin-irketlemesi-halka-arz-ve-kredilendirilmesi.html,e.t>. 6.10.2023.

⁴³ Bahse konu takımların şirketleşme sürecine ilişkin detaylı bilgi için bkz: Dorukkaya/Fıratlı/Ebiçlioğlu, s. 20-23; Devcioğlu/Çoban /Karakaya/Karataş, s. 39.

⁴⁴ Zeren, Feyyaz/ Gümüş, Fatih: Türk ve Yabancı Futbol Takımlarının Borsa Performansları Üzerine Bir Uygulama, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:3, Sayı:2, Yıl:2013, s.37-38; Mustafa, Muhammed/Çalışkan, Tuncer/Deniz, Devran: BİST'te İşlem Gören Spor Kulüplerinin Futbol Maçlarının Hisse Senedi Getirisi Üzerine Etkisi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 16 Sayı: Özel Sayı, Yıl:2016, s. 234.

Trabzonspor Kulübü Derneği'nin (Trabzonspor Kulübü) doğrudan ve dolaylı olarak sahibi olduğu Trabzonspor Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş. (Trabzonspor Futbol A.Ş.), Trabzonspor Sportif Yatırım ve Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş. (Trabzonspor Sportif A.Ş.) ve Trabzonspor Ticari Ürünler A.Ş. olmak üzere üç şirketi bulunmaktadır. Trabzonspor Kulübü'nün doğrudan % 99,9'una iştirak ettiği Trabzonspor Futbol A.Ş., 11.11.2004 tarihinde Trabzonspor Kulübü ile imzaladığı sözleşme dahilinde 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Kanunu'nun⁴⁵ 27. maddesine ve TFF Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Ana Statü'nün 67. maddesine istinaden Trabzonspor Kulübü'nün profesyonel futbol şubesini tüm aktif ve pasifi ile birlikte süresiz olarak devralmıştır. Trabzonspor Sportif A.Ş. ise Trabzonspor Futbol A.Ş. iştiraki olarak kurulmuş ve Nisan 2005'te de sermayesinin % 25'ini halka arz etmiştir. Trabzonspor markalarının tek, meşru, yasal ve süresiz sahibi olan Trabzonspor Futbol A.Ş. ile Trabzonspor Sportif A.Ş. arasında imzalanan Lisans Kiralama Sözleşmesi ve Profesyonel Futbol Takımı Kiralama Sözleşmesi uyarınca da Trabzonspor Sportif A.Ş., 30 yıl süreyle, Trabzonspor marka, pazarlama ve lisans haklarına, profesyonel futbol takımının uluslararası müsabakalardan elde ettiği performans ve pazarlama gelirlerinin bir kısmına ve Futbol A.Ş. tarafından elde edilecek stadyum hasılatlarının büyük bir kısmına sahip olacaktır. Trabzonspor Sportif A.Ş.'nin ticari ürün satışı ise, Trabzonspor Futbol A.Ş.'nin iştiraki olan, başka bir şirkete Trabzonspor Ticari Ürünler Ticaret A.Ş.'ye (Trabzonspor Ticari Ürünler A.Ş.) devredilmiştir⁴⁶.

Fenerbahçe Spor Kulübünde şirketleşme, sporun bütün dallarıyla ilgili ticari ve sınai faaliyetlerde ve yatırımlarda bulunmak üzere 1998 yılında, 1907 Fenerbahçe Sportif Hizmetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin kurulmasıyla başlamıştır. Daha sonra şirketin unvanı Fenerbahçe Sportif A.Ş. ve nihayet Fenerbahçe Futbol A.Ş.⁴⁷ halini almıştır. O günkü adıyla

⁴⁵ 17/6/1992 tarih ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun 5/5/2009 tarih ve 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 19. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

⁴⁶ Akyüz, s. 15 vd.; Yıldız, s. 36, 37.

⁴⁷ Fenerbahçe Sportif A.Ş.'nin halka arzı 12-13-16.02.2004 tarihlerinde Deniz Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş. liderliğindeki konsorsiyum tarafından gerçekleştirilmiştir. Ödenmiş sermayesinin % 15'i halka arz edilen Fenerbahçe Sportif A.Ş.'nin, Fenerbahçe Futbol A.Ş. unvanı dahilinde

Fenerbahçe Sportif'in kurumlar vergisinden muaf bir yapıya kavuşması için 2002 yılında Fenerbahçe Sportif'in ticari faaliyetleri Fenerbahçe Spor Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye devredilmiştir. Bu şirket, Fenerbahçe taraftar ürünleri ve diğer her türlü spor malzeme ve spor giysileri, reklam ve taraftar ürünlerinin satış ve pazarlamasını yapmak üzere Fenerium mağazalarını işletmektedir. Fenerbahçe markalarının yasal sahibi olan Fenerbahçe Spor Kulübü, bu markalara ilişkin lisans haklarını Fenerbahçe Sportif'e 01.01.2004 yılında imzalanan lisans kiralama sözleşmesiyle 30 yıllığına kiralamıştır. Buna göre 2004 yılında yapılan lisans ve temlik sözleşmeleri ile gelirler şirkete devredilmiş, takım ile ilgili giderler ise Fenerbahçe bünyesinde bırakılmıştır.

Galatasaray Spor Kulübü Derneği (Galatasaray Kulübü), iştirak ettiği Galatasaray Spor ve Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş (Galatasaray Futbol A.Ş) üzerinden aralarında Galatasaray Sportif A.Ş'nin de bulunduğu muhtelif şirketler kurmuştur. GS Stad A.Ş., GS Pazarlama A.Ş, GS Sigorta A.Ş, Beylerbeyi Sportif A.Ş. yanında halka arzı 14-15.02.2002 tarihlerinde Global Menkul Değerler A.Ş. liderliğindeki konsorsiyum tarafından gerçekleştirilen ve ödenmiş sermayesinin % 16'sı halka arz edilen Galatasaray Sportif A.Ş. de bunlardan biridir. Galatasaray Spor Kulübü medya, reklam ve pazarlama aktivitelerinin futbol takımının yönetiminden ayrılması amacıyla 2000 yılında futbolla ilgili tüm yayın ve reklam haklarını Galatasaray Sportif'e devretmiştir. 2004 tarihinde imzalanan devir sözleşmesi uyarınca ise Galatasaray, futbol takımı kira sözleşmelerinden doğan hak ve yükümlülüklerini Futbol A.Ş.'ye devretmiştir. Daha sonra Galatasaray markasının gerek Türkiye gerekse Avrupa'daki rekabetçi konumunu daha güçlü, kalıcı ve sürekli hale getirebilmek ve dünyadaki hızlı büyümeye daha iyi ayak uydurabilmek gerekçesiyle Galatasaray Futbol A.Ş.ve marka yönetimini üstlenen Sportif A.Ş. ile birleşme kararı almıştır⁴⁸.

98.980.000.-TL ödenmiş sermayesi bulunan şirketin bugün itibarıyla %67,07'si Fenerbahçe Spor kulübüne aitken, %32,93 ü halka arz edilmiştir. Detaylı bilgi için bkz.: https://www.fenerbahce.org/getmedia/896ec609-8c02-49bd-94a4-8eb6a78f51a5/ortaklik-yapisi_20230329.pdf, <https://www.fenerbahce.org/getmedia/cf6c3f08-4ca0-4901-9236-17c75a55b0b3/Esas-Sozlesme.pdf>, e.t: 06.10.2023; Yıldız, s. 36, 37; Devocioğlu/Çoban /Karakaya/Karataş, 39; Akyüz, s.16-17.

⁴⁸ Şirketlerin birleşme talebine Sermaye Piyasası Kurulu tarafından onay verilmiş olup karar 2010/31 sayılı SPK haftalık bülteninde yayınlanmıştır.

Beşiktaş Futbol Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Sportif A.Ş.), Beşiktaş Jimnastik Kulübü (BJK) bünyesinde faaliyet gösteren muhtelif şirketlerden birisidir. Beşiktaş Spor Kulübü, futbolla ilgili tüm gelir ve giderleri ile tüm aktif ve pasif değerlerini anılan şirkete devretmiştir. Beşiktaş Sportif A.Ş'nin 14-15 Şubat 2002'de sermayesinin % 15'inin halka arz edilmesinden sonra, BJK'nın Beşiktaş Sportif A.Ş'deki payı 84,9'u düşmüştür. Şirket, kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanabilmek için değişik alanlarda ticari faaliyetlerini sürdürmek amacıyla çeşitli bağlı ortaklıklar kurmuştur. 2001 yılında Beşiktaş marka, logo ve amblemlili ürünlerin üretim ve pazarlanması faaliyetini yürütmek amacıyla Beşiktaş Sportif Ürünler Sanayi ve Ticaret A.Ş. kurulmuştur. Ayrıca, faaliyet konusu yurt içi ve yurt dışı turlar organize etmek, bilet satışı yapmak ve vize işlemleri faaliyetlerinde bulunmak olan bir diğer bağlı ortaklık 2003 yılında kurulan Beşiktaş Turizm İşletmeleri ve Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş.'dir. Beşiktaş Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. de 2003 yılında, sigorta aracılık faaliyetlerinde bulunmak üzere Şirketin kurduğu bir diğer anonim şirket olmuştur. BJK altında ayrıca; Beşiktaş TV Yayın A.Ş., BJK Beşiktaş Eğlence ve Organizasyon Hiz. San. ve Tic. A.Ş. ve BJK Beşiktaş Gayrimenkul Değerleme A.Ş. isimleri altında başkaca şirketler faaliyet göstermiştir⁴⁹.

BJK, diğer üç kulüpten farklı olarak, yalnızca gelirlerini (yayın gelirleri, sponsorluk gelirleri, reklam gelirleri, ticari ürün satış gelirleri, futbolcu satım gelirleri vb.) değil giderlerini de (futbolcu ve teknik adam transfer ve ücret giderleri, İnönü Stadı giderleri, pazarlama giderleri, genel yönetim giderleri, lisans giderleri vb.) Beşiktaş Sportif A.Ş'ye devretmiştir. Beşiktaş Avrupa'daki şirketler gibi gelir ve giderlerini Beşiktaş Sportif A.Ş. bünyesinde tek bir çatı altında toplayarak temelde Manchester United Spor Kulübü modelini esas almıştır. Bu modelde

Galatasaray Kulübü, bugün itibarıyla Galatasaray Sportif A.Ş'nin % 60,01'ine sahiptir. Şirketin geriye kalan %39,99'luk hissesini ise halka açık kısmı oluşturmaktadır Bkz: <http://sportif.galatasaray.org/>, e.t: 07.10.2023; Akyüz, s. 21-22; Sultanoğlu, s. 14-28.

⁴⁹ Bugün kulüp çatısı altında; Beşiktaş Futbol Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş., Beşiktaş Basketbol Yatırımları San. Tic. A.Ş., Beşiktaş Sportif Ürünler Sanayi ve Ticaret A.Ş., BJK Beşiktaş İnşaat ve Ticaret A.Ş., Beşiktaş Televizyon Yayıncılık A.Ş. unvanlarıyla beş şirket yer almaktadır (Detaylı bilgi için bkz. [https://bjk.com.tr/sirketlerimiz/futbol as/](https://bjk.com.tr/sirketlerimiz/futbol-as/), e.t: 04.10.2023).

sportif başarı yanında, ciddi gelir getirecek işletme ve rant gelirleri de önemli yer tutmaktadır. Ancak yüksek maliyetli transfer giderlerinin şirket muhasebesine yansıtılması kârlılığı olumsuz etkilemektedir. Diğer üç büyük kulüpte ise giderler kulüp bünyesinde bırakılıp, gelirler ilgili şirketlere devredildiğinden, bu şirketler oldukça kârlı çalışan şirketler konumundadır. Buna karşın sportif başarının önemli olduğu ve temettü dağıtımının maksimum olduğu bu modelin uygulanması uzun vadede şirketin finansal açıdan zayıflaması ve halka arzdan beklenen faydaların tam olarak ortaya çıkmaması ile sonuçlanabilir. İngiltere ve bazı Avrupa ülkelerindeki uygulamalara benzeyen Beşiktaş modelinde ise bilhassa uzun dönemde futbolcu alım satımlarından kâr elde edilmeye başlandığında, hem şirketlerin kendi finansal durumları hem de yatırımcılar açısından daha isabetli kazanımlar elde edilmesi olasıdır⁵⁰.

IV. 7405 SAYILI SKSFK KAPSAMINDA ŞİRKETLEŞME ve SPOR ANONİM ŞİRKETLERİ

A. Genel Olarak

SKSFK şirketleşme süreci kapsamında görece yeni bir diğer tüzel kişilik olarak spor anonim şirketlerini düzenleme kapsamına almıştır. Spor anonim şirketi, en geniş haliyle sporla ilgili konularda faaliyet gösteren ilgili tüm anonim şirketleri ifade etmektedir. Buna karşın SKSFK spor kulübü ve spor şirketi arasındaki ayrım net bir şekilde ortaya koyamamışsa da daha teknik anlamda spor anonim şirketini, “*Bir spor kulübünün bağlı ortaklığı veya iştiraki olarak ya da spor kulübünden bağımsız şekilde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre kurulan ve spor faaliyetinde bulunmak amacıyla Bakanlığa tescilini yaptıran anonim şirket*” şeklinde tanımlanmıştır (m. 2/1-j).

SKSFK sporda şirketleşmeyi ve spor anonim şirketlerini genel hatlarıyla düzenlenmiş; ayrıntıları *Spor Kulüpleri ve Spor Anonim Şirketleri Tescil Yönetmeliği*^{51,52} ve *Spor Anonim Şirketlerinin Esas Sözleşmesinin Asgari İçeriği, Ortaklık Yapısı, Pay Sahipliği, Sermayesi*

⁵⁰ Akyüz, s. 28; Devocioğlu/Çoban /Karakaya/Karataş, s. 41; Aydın/Turgut/Bayırlı, s. 62 vd.

⁵¹ R.G. 8.07.2022, S. 31890.

⁵² Çalışmanın genelinde “*Yönetmelik*” olarak anılacaktır.

ve *Organlarına İlişkin Usul ve Esaslar Tebliği*^{53,54} başta olmak üzere ilgili ikincil düzenlemelere bırakmıştır. Kanunda hüküm bulunmayan konularda ise spor kulüpleri hakkında 4721 sayılı TMK ile 5253 sayılı DK; bilhassa spor anonim şirketleri hakkında ise 6102 sayılı TTK hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir (m. 25).

SKSFK'nın yürürlüğünden evvel sporda şirketleşmeye ilişkin doğrudan ilk yasal düzenleme 1986 tarihli GSHK m. 24/3 hükmünde⁵⁵ yer almıştır⁵⁶. SKSFK'nın 58. maddesiyle mülga anılan hükme göre, spor kulüplerinin profesyonel takımlarını TTK'ya göre kuracakları ya da kurulmuş olan şirketlere devredebilmelerine veya profesyonel futbol takımlarını kiraya verebilmelerine izin verilmiştir. İlgili düzenleme kapsamında amatör spor dallarında şirketleşme yasaklanarak, sadece sporda şirketleşme profesyonel spor dalları ile sınırlandırılmış iken;

⁵³ R.G. 26.07.2022, S.31904

⁵⁴ Çalışmanın genelinde “*Tebliğ*” olarak anılacaktır.

⁵⁵ “*Profesyonel spor*

MADDE 24. — (1) Profesyonel dallar, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün, Merkez Danışma Kurulunun da görüşünü almak suretiyle yapacağı teklif üzerine, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından tespit olunur.

(2) Profesyonel spor dallarının teşkili, ilgili federasyonları ile bağlantıları, idaresi tüzükle düzenlenir.

(3) Spor kulüpleri, profesyonel takımlarını, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kuracakları veya kurulmuş olan şirketlere devredebilirler veya profesyonel futbol takımlarını kiraya verebilirler”.

⁵⁶ Anılan hükmün haricinde yine SKSFK öncesinde sporda şirketleşmeye ilişkin farklı yasal düzenlemelerde ve ikincil mevzuatta da muhtelif hükümlere yer verilmiştir. Nitekim yukarıda bahse konu 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile ilgili şirketlerin bazı gelirleri vergi kapsamı dışında bırakılmıştır. Futbola özgü olarak da mülga 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 27. maddesi dahilinde futbol dalında faaliyet gösteren kulüplerin futbol şubelerini kuracakları veya kurulmuş anonim şirketlere devredebilmelerine izin verilmiş; ayrıca Türkiye Futbol Federasyonu tarafından 22.06.1989 tarihinde çıkartılan Profesyonel Futbol Talimatının 52. maddesi gereğince kulüplerin profesyonel takımlarını Türk Ticaret Kanununa göre ticari işletme haline getirebilmek için şirket kurabilecekleri, kurulmuş olan şirketlere devredebilecekleri veya kiraya verebilecekleri hüküm altına alınmıştır. Bkz: Devcioğlu/Çoban /Karakaya/Karataş, s. 37; Sunay, s. 72.

SKSFK'da ise şirketleşme bakımından herhangi bir ayrıma gidilmemiş, amatör ya da profesyonel şeklinde bir sınıflandırma olmaksızın her spor dalında şirketleşme mümkün kılınmıştır. Hatta her ne kadar şirketleşme takım sporları bakımından tercih edilse de; mezkur Kanunda ve ilgili ikincil mevzuatta bireysel veya takım sporuna ilişkin bir ayırım yapılmadığından, bireysel olarak yapılan sporlarda da şirketleşme engellenmemiştir⁵⁷.

GSHK m. 24 hükmü sporda şirketleşmeye izin veren bir düzenleme niteliğinde olsa da bazı hususlarda beklenen amaca cevap verememiştir. Zira düzenleme kapsamında şirketleşme sadece profesyonel spor dallarında mümkün olduğundan, öncelikle profesyonel spor dallarının tespiti önem arz etmiştir. Profesyonel spor dallarının tespit yetkisi yapılacak ikincil düzenlemeler dahilinde Bakanlığa verilmesine karşın bu yetki hiç kullanılmamıştır. Ayrıca spor kulüplerinin, kulüp olarak tüm spor şubeleri ile değil, sadece belirli bir şubenin bir şirkete devredilmesi sonucu kısmen şirketleşmeye izin verilmiştir. İlâveten yasada bir kısıt olmamasına rağmen spor federasyonlarının ana statülerinde şirketleşme sadece anonim şirketler ile sınırlandırılmıştır. SKSFK m. 14'te de, 6102 sayılı TTK'ya göre kurulan ve tüzel kişilik kazanan anonim şirketlerin, Bakanlık tarafından tescil edilmeleri ile spor anonim şirketi vasfını kazanacağı hüküm altına alınarak, sporda anonim şirket dışındaki diğer şirket yapılanmalarına izin verilmemiştir. Kişi unsurunun ön planda olduğu, şirket ortaklarının kimlik ve güvenilirliklerinin önem arz ettiği, sermayenin ikincil planda kaldığı, ortakların gerçek kişilerden oluştuğu ve şirketin temsil ve idaresinde bizatihi yer aldığı, kural olarak kararların oy birliğiyle alındığı, şirketin varlığının ortakların varlığına bağlı olduğu bir şirket modeli günümüz spor kulüplerinin ihtiyacını karşılamaktan çok uzaktır⁵⁸. Nitekim şahıs şirketlerinin, endüstrileşen spor sektörüne yapısal olarak uygun olmadığı bir gerçektir. Spor kulüpleri bugün, küçük ticari işletmelerden ziyade büyük hacimli ve sermayeli ticari kuruluşları olan, tüzel kişi ortakları bulunan, belirli bir kültür ve geleneği temsil etmek suretiyle ortakların şahsi varlıklarından öte süreklilik arz eden, idari ve mali açısından

⁵⁷ 6102 sayılı TTK m. 338 ve 573 hükümleri dahilinde anonim ve limited şirketlerin tek ortakla kurulabilmesi olanak dahilindedir. Bkz. Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 11 vd; Şener, Oruç Hami: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 5. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022, s. 298 vd.

⁵⁸ Kayihan, s. 55.

profesyonel yönetime ihtiyaç duyan kurumlar haline gelmiştir. Buna karşın *Aslan* tarafından da belirtildiği üzere, anonim şirketlerin yanı sıra, diğer bir sermaye şirketi vasfını haiz ve 6102 sayılı TTK ile bu niteliği daha da pekiştirilmiş olan limited şirketlerin SKSFK kapsamında yer almayışı tartışılabilir. Amatör spor dallarının şirketleşme sürecinde veya profesyonel spor dallarının amatör seviyede şirketleşmelerinde, anonim şirket kapasitesinde bir sermayeye sahip olmayan veya başlangıçta küçük bir sermaye ile yönetilmek üzere yola çıkan kulüplerde ve futbol ve basketbol alt ligleri ile diğer spor dallarında yer alan kulüplerin çoğunda limited şirketler en azından başlangıçta tercih edilebilecek bir model olarak değerlendirilebilir⁵⁹. Kaldı ki Birleşik Krallık'ta ve Alman hukukunda da sporda şirketleşme anonim şirketlerle sınırlı tutulmamıştır⁶⁰.

⁵⁹ Aslan, s. 96, Bahtiyar, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, 16. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2022, s. 347; Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan: Şirketler Hukuku Dersleri, Dora Yayınları, Ankara 2021, s. 413; Kayıhan, s. 299.

⁶⁰ Birleşik Krallık'ta doğrudan kulüpleri düzenleyen ve kulüplerin hukuki örgütlenmesine ilişkin bir sınırlandırma öngören herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle kulüpler, birçok hukuki yapı altında örgütlenebilmektedir. Kulüplerin büyük çoğunluğu, tüzel kişiliği olmayan birlik ya da ortaklık (Unincorporated Association) şeklinde; kooperatif ya da topluluk yararına çalışan dernek (Co-operative or Community Benefit Society) şeklinde veya tüzel kişiliği olan hayır kurumu (Charitable Incorporated Organisation) statüsünde de kurulabilmektedir. Buna karşın yaygın olarak tercih edilen bir diğer kulüp yapılanma şekli limited şirketlerdir. İngiliz şirketler hukukunda sermaye şirketleri temel olarak, "Companies Limited by Shares (Private/Public)" ve "Companies Limited by Guarantee" ayırımına dayanmakta; Companies Limited by Shares olarak adlandırılan şirketlerde, ortakların taahhüt ettiği sermaye ile sınırlı sorumluluğu bulunurken, Companies Limited by Guarantee olarak adlandırılan şirketlerde ise her üyenin garanti taahhüdünde bulunduğu meblağı şirketin tasfiyesi üzerine şirkete ödemesi gerekmektedir (Companies Act 2006, Part 1, m.3). "Companies Limited by Shares" olarak yukarıda ifade ettiğimiz şirket türü kendi içinde, "halka açık limited şirket (public limited company)" ve "özel limited şirket (private limited company)" şeklinde bir ayırma dayanır. Halka açık limited şirketlerde, şirket paylarının borsada işlem görmesine izin verilmekte iken, özel limited şirketlerde bu durum mümkün değildir. Bunun yanında halka açık limited şirketlerde şirketin kuruluşu için asgari bir sermaye şartı öngörülmüşken, özel limited şirketlerde asgari sermaye şartı bulunmamaktadır. Bkz:

Öte yandan spor kulüplerinin bilhassa anonim şirket vasfında şirketleşmesi gerek ekonomik gerekse yapısal anlamda önemli avantajları beraberinde getirmektedir⁶¹. Spor kulüplerinin anonim şirket statüsünde ticari işletmeleri vasıtasıyla ticari faaliyetlerini sürdürebilmeleri, her şeyden evvel dernek yapılanması karşısında daha esnek ve kolaydır. Anonim şirket esas sözleşmesinin, spor kulüplerinin ticari faaliyetlerine özgü hükümler içermesi, sözleşme değişikliklerinin gelişen ihtiyaçlara göre dernek tüzüğüne nazaran daha kolay gerçekleştirilmesi, ticari faaliyetlerin ve gelir çeşitliliğinin artırılmasında önemli avantajlar sunabilmektedir. Bununla birlikte çeşitlenen gelirlerin ilgili spor dalı haricinde farklı yatırım alanlarına aktarılması, finansman temini ve yatırım olanakları açısından büyük kolaylıklar sağlayabilmektedir. Bu sayede spor kulüplerinin teminat kapasitesinin artması, mali denetim ve şeffaflığın sağlanması ile kredibilitesi ve vergi avantajlarından yararlanma kapasitesi de yükselecektir. Şirketleşme sürecini sağlıklı şekilde işleten kulüplerin sonraki aşamada gerçekleştirecekleri halka arz ise, dernek yapısı altında mümkün olmayan ve spor kulüplerinin büyük gelir elde etmesine olanak tanıyan bir diğer avantajdır. Şirketleşme süreci yönetsel mekanizmaların da hızlı ve verimli şekilde yapılmasına imkan tanımaktadır. TTK kapsamında yöneticilerin görev, yetki ve sorumluluklarının sıkı kurallara tabi olması, gönüllük esasına dayanan yönetim anlayışına nazaran profesyonel bir yönetim konsepti sürdürülebilir ve başarılı bir idareyi beraberinde getirecektir⁶².

Şirketleşmenin bahse konu avantajlarından başarılı şekilde yaralanan spor kulüplerinin profesyonelleşmeleriyle birlikte kurumsallaşmaları, uluslararası federasyon ve örgütlerin zorunlu kılınan kurumsal yönetim ilkelerini hayata geçirmeleri, büyük bütçeli, uluslararası marka değeri olan kulüplere dönüşmesine imkan tanıyacaktır. Buna karşın bu süreci olması gerektiği şekilde yürütemeyen, sportif

Bozkurt, Tamer: Amerikan ve İngiliz şirketler Hukukunda Şirket Tipleri Ekseninde, Özellikle Sermaye Şirketlerinde Pay Devri ve Devir Sınırlamalarına Kısa Bir Bakış, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:6, Sayı:12, Yıl:2016, s. 127-128; Alışkan, Murat: Limited Şirket Tarihçe Niteliği, Legal Yayıncılık, İstanbul 2013, s. 36.

⁶¹ Akşat, Tuğrul: Endüstriyel Futbol, Literatür Yayınları, İstanbul 2005, s. 219.

⁶² Çolgar, Tuna: Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, <https://www.erdem-erdem.av.tr/bilgi-bankasi/futbol-kuluplerinin-sirketlesmesi>, e.t. 15.10.2023.

başarılarını ticari getiriye dönüştüremeyen, yönetim zafiyeti yaşayan, organizasyon eksiklikleri olan, bağımsız denetim, şeffaf bütçe, strateji ve planlama süreçlerinde sorun yaşayan, ölçsüz borç altına giren spor kulüpleri şirketleşme sürecinin beklenen avantajlarını hayata geçiremeyecektir⁶³.

B. Spor Anonim Şirketleri

1. Spor Anonim Şirketlerinin Kuruluşu

SKSFK'nın yürürlüğünden önce, doğrudan doğruya bir spor anonim şirketinin kurulması olanak dahilinde değildi. İlk olarak bir dernek kurup, bu derneğin spor kulübü statüsü kazanabilmesi için Bakanlık tarafından tutulan kütüğe kayıt ve tescilinin yapılması, ardından bir anonim şirket kurup derneğin ilgili spor şubesinin anonim şirkete devri ya da daha önce mevcut bir spor kulübüne ait spor şubesinin devralınması gerekmektedir. SKSFK'da ise bir anonim şirketinin kurulması ve bu şirketin spor anonim şirketi statüsünü kazanması için spor kulübünün spor şubesi veya şubelerini devralması gibi bir zorunluluğa yer vermeyerek, spor anonim şirketlerinin doğrudan kurulmasına olanak tanınmıştır⁶⁴.

Bir spor anonim şirketinden söz edebilmek için öncelikle TTK kapsamında kurulan bir anonim şirketin ticaret siciline tescil edilmesi gerekir. Tescil ile tüzel kişilik kazanan bu anonim şirketin, SKSFK m. 14 kapsamında spor anonim şirketi statüsünü kazanması için ise ikinci aşamada Bakanlık tarafından tutulan spor anonim şirketi siciline kaydı şarttır⁶⁵. Bu nedenle, spor anonim şirketlerinin doğrudan kurulmasına izin

⁶³ Devecioğlu/Çoban /Karakaya/Karataş, s. 36-37.

⁶⁴ Yüce, Aydın Alber: 7405 Sayılı Spor Kulüpleri Ve Spor Federasyonları Kanunu'na Göre Spor Anonim Şirketleri ve Bu Şirketlerin Diğer Anonim Şirketlerle Karşılaştırılması, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 5 Sayı: 2, Yıl:2022, s. 486.

⁶⁵ Şirketlerin tescil başvurusu Bakanlık tarafından otuz gün içinde karara bağlanır. Başvuruda mevzuata aykırılık veya noksanlık bulunması halinde bu hususun otuz gün içinde giderilmesi istenir. Bu süre içinde bu aykırılık veya noksanlığın giderilmemesi durumunda başvuru reddedilir. Başvuruda mevzuata aykırılık veya noksanlık bulunmaz ya da bu aykırılık veya

verildiği belirtilirken, anonim şirket statüsünü haiz şirketin, Bakanlık tarafından spor anonim şirketi olarak tanınması gerekliliği göz ardı edilmemelidir⁶⁶. SKSFK'ya göre Bakanlık tarafından hem spor kulüpleri için “*spor kulüpleri sicili*” hem de spor anonim şirketleri için “*spor anonim şirketleri*” sicili tutulmaktadır. Ancak spor kulüpleri, spor kulüpleri siciline yapılan tescil ile tüzel kişilik kazanırken, spor anonim şirketleri ticaret siciline yapılan tescil ile tüzel kişilik kazanmaktadır. Aksi yönde bir düzenleme TTK'nın anonim şirketler hukukuna ve ticaret siciline ilişkin öngördüğü sisteme aykırılık teşkil edecektir. Kaldı ki spor anonim şirketlerinin spor faaliyetleri dışında, başkaca ticari faaliyetlerinin bulunması da mümkündür. Nitekim TTK m. 331 gereği anonim şirketler, kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilir⁶⁷. Spor anonim şirketleri de her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilirken; işletme konuları arasında spor faaliyetlerinin bulunması zorunludur.

SKSFK, spor anonim şirketini tanımlarken şirket statüsünün bir spor kulübünün bağlı ortaklığı veya iştiraki olarak ya da spor kulübünden bağımsız şekilde kazanılabileceğini belirterek iki seçenek üzerinde durmuştur.

Bu kapsamda bir spor kulübüne ait spor şubesinin devralınma zorunluluğu olmaksızın yukarıda belirtildiği şekliyle kurucu ortak ya da ortakların TTK'ya göre bir anonim şirket kurup, bu şirketi spor faaliyetinde bulunmak üzere spor anonim şirketi siciline tescil ettirmeleri olanak dahilindedir. Keza bir anonim şirketin, bir spor kulübüne ait spor şubesini devralması yoluyla da spor anonim şirketi statüsünün kazanılabilmesi mümkündür. Zira, bir anonim şirket, arasında bağlı ortaklık veya iştirak ilişkisi olmaksızın bir spor kulübünün spor şubesini ya da şubelerini devralarak, Bakanlık nezdindeki spor anonim şirketi siciline tescili ile spor anonim şirketi statüsünü kazanabilir (SKSFK m. 8/5). Spor kulübünden bağımsız şekilde, spor anonim şirketi statüsünün kazanılabileceği bir diğer hal de spor anonim şirketine ait bir spor şubesinin, hukuki statüsüne göre bir ticari işletme veya ticari işletme olmayan bir işletme olarak⁶⁸, başka bir anonim şirketçe devralınmasıdır.

noksanlık giderilmiş olursa şirket spor anonim şirketi siciline tescil edilir (SKSFK m. 14/2).

⁶⁶ Yüce, s. 486.

⁶⁷ Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 232; Kayıhan, s. 164.

⁶⁸ Arkan, s. 26, 41; Poroy/Yasaman, s. 32-35; Şener, (*İşletme*), s. 3 vd.

Keza bu halde de işletmeyi devralan şirket, Bakanlık nezdindeki tescil ile birlikte spor anonim şirketi statüsünü kazanabilmektedir⁶⁹.

Günümüzde bağımsız bir endüstri haline gelen sporda, şirketleşmenin en önemli dezavantajı kulüp kültürünün ve geleneksel yapının korunamamasıdır. Spor kulüplerinin hem geleneksel yapılarını korumaları hem de büyüyen ekonomilerini daha iyi yönetebilmeleri noktasında SKSFK'da bu durum göz önüne alınarak, şirketleşmenin spor kulübünün bağlı ortaklığı veya iştiraki şeklinde gerçekleşebileceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre bir spor kulübü, bağlı ortaklığı veya iştiraki olarak kurulan anonim şirkete, bir veya birden fazla spor şubesini devrederek ya da kurulacak bir anonim şirkete spor şubesini sermaye olarak taahhüt edip şirketleşme yolunu seçebilir (SKSFK m. 15/1). Zira spor şubesinin devredildiği veya sermaye olarak taahhüt edildiği şirketin, Bakanlık nezdindeki tescili ile birlikte ilgili şirket, spor anonim şirketi statüsünü kazanır. Bu sayede kulübün geleneksel yapısı ve taraftar kültürü de korunmuş olur.

2. Spor Anonim Şirketi Statüsünün Kaybı

Spor anonim şirketleri için ticaret sicili haricinde spor anonim şirketi siciline tescil zorunluluğunun varlığı, spor anonim şirketinin son bulması ile spor anonim şirketi statüsünün kaybedilmesi bakımından da bir ayırım yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Zira bu bağlamda tescile ilişkin şartları kaybeden, organlarını SKSFK'ya aykırı olarak oluşturan ve Bakanlık tarafından yapılan yazılı ihtar rağmen bu aykırılıkları ihtar tarihinden itibaren üç ay içinde gidermeyen, taahhüt ettiği hiçbir spor faaliyetine izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç yıl katılmayan, spor anonim şirketlerinin Bakanlık nezdindeki tescilleri Bakanlık tarafından iptal edilir (SKSFK m. 14/4). Buna göre spor anonim şirketi statüsünün kaybedilme nedenlerinden biri gerçekleştiği takdirde, Bakanlık sicilinden terkin edilen ilgili şirket, spor anonim şirketi statüsünü kaybeder.

Spor kulüpleri bakımından ise aynı şartların gerçekleşmesi halinde Bakanlığın spor kulüplerinin spor faaliyetlerine katılmasını yasaklayabileceği, ayrıca sayılan hallerde Bakanlık veya spor kulübünün herhangi bir üyesinin istemi üzerine mahkeme tarafından spor kulübünün

⁶⁹ Aslan s. 117-120.

feshine karar verilebileceği ve dava sırasında faaliyetten alıkoyma dahil gerekli bütün önlemlerin alınabileceği belirtilmiştir (SKSFK m. 9/4).

Spor kulüpleri bakımından Bakanlık, spor kulübünün tescilini iptal etmemekte, spor faaliyetinden yasaklama yaptırımını uygulamaktadır. Spor kulübünün feshine ise, Bakanlık veya spor kulübünün herhangi bir üyesinin istemi üzerine, mahkeme karar vermektedir. Spor kulüpleri, spor kulüpleri siciline tescil ile tüzel kişilik kazanıp, bu sicilden terkin ile tüzel kişilikleri sona ereceğinden, tescilin iptali yaptırımının öngörülmemesinin sebebi, tüzel kişiliğin Bakanlık kararı ile değil, mahkeme kararı ile sona erdirilmesinin amaçlanmasıdır. Zira, spor anonim şirketlerinin Bakanlık nezdindeki tescillerinin iptali, şirket tüzel kişiliğine hanel getirmeksizin sadece şirketin spor faaliyetinden yasaklanması anlamına gelmektedir. Buna karşın tek faaliyet konusu spor faaliyeti olan bir spor anonim şirketinin yaptırım niteliğinde tescilin iptali, faaliyet konusunun gerçekleşmesini objektif nitelikte imkansız hale getireceğinden şirketin infisah etmesi söz konusu olabilir⁷⁰. Spor anonim şirketinin infisahi gibi ağır sonuçlara sebebiyet verebilecek bu nevi bir durumda Bakanlığın doğrudan işlem yapması yerine, spor kulüplerinde olduğu gibi Bakanlık veya tespit edilecek ilgili kişilerin konuyu yargıya taşıyarak terkine mahkeme tarafından karar verilmesi daha isabetli görülmektedir⁷¹. Kaldı ki Bakanlık tarafından çıkarılan ilgili ikincil düzenlemelerde, sicil görevlilerince verilecek kararlara karşı herhangi bir itiraz yolunun öngörülmemesi de önemli bir eksikliklerdir.

3. Spor Anonim Şirketlerinin Unsurları

Spor anonim şirketleri TTK hükümleri dahilinde pay sahibi olan bir veya daha fazla gerçek ya da tüzel kişiyle kurulabilir. Pay sahiplerinin tabiiyeti ve ikametgâhı bakımından TTK'da bir sınırlama olmadığından, spor anonim şirketlerinin de yabancı kişiler tarafından kurulması da mümkündür⁷².

⁷⁰ Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 408; Kayıhan, s. 281 vd.; Pulaşlı, s. 611 vd.

⁷¹ Aslan, s. 133.

⁷² Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 242 vd.; Şener, (*Şirketler*), s. 298 vd.; Pulaşlı, s. 312; Kayıhan, s. 176.

SKSFK’da spor anonim şirketi; “*spor faaliyetinde bulunmak amacıyla Bakanlığa tescilini yaptıran anonim şirket*” (m. 2/1.i), spor faaliyeti de, “*Bakanlık veya spor federasyonları tarafından düzenlenen ya da izin verilen spor müsabaka ve yarışmaları ile bunların hazırlık ve eğitim çalışmaları*” (m. 2/1.m) şeklinde tanımlanmıştır. Ancak spor anonim şirketlerinin tek kuruluş amacı spor faaliyetinde bulunmak olmayabilir. Zira spor anonim şirketleri, spor faaliyetleri yanında diğer amaç ve konular için de kurulabilir. Dolayısıyla Kanundaki düzenlemenin, spor anonim şirketlerinin kuruluş aşamasındaki amacına ilişkin bir sınırlamadan ziyade, söz konusu şirketin spor anonim şirketi olarak Bakanlık tarafından tutulan spor anonim şirketi siciline tescil edilmesi esnasında şirketin amacında yer alması gereken bir husus olarak anlaşılması gerekir⁷³.

Anonim şirketlerin esas sözleşmesinin kanuni zorunlu içeriği TTK m. 339/2’de belirlenmiştir. Bu kapsamda, esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusunun esas sözleşmede yer alması zorunludur⁷⁴. Spor anonim şirketlerinin ekonomik amacı spor faaliyetleri kapsamında kazanç elde etmek ve paylaşmaktır. Tebliğ’de de spor anonim şirketlerinin esas sözleşmelerinde; şirketin işletme konusunun, esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış olarak spor faaliyetlerinde bulunulmasını içerecek şekilde yer alması gerektiği belirtilmiştir (m. 5/1.b). TTK’daki ilgili hükmün tekrarı şeklinde ele alınan düzenlemede, ana sözleşmede çok genel bir kavram olan “*spor faaliyetinde bulunulması*” ibaresi yeterli görülmüş, ancak faaliyette bulunulacak spor dalı ile ilgili başkaca bir açıklamaya ihtiyaç duyulmamıştır. TTK m. 339 kapsamında, işletme konusuna ilişkin belirsizliğin giderilecek şekilde ikincil bir düzenleme yapılamaması bu yönüyle eksiklik teşkil etmektedir.

Spor anonim şirketlerine yönelik SKSFK m. 14/3 haricinde asgari sermayeye ilişkin herhangi bir zorunluluk öngörülmemiştir. Bu nedenle TTK hükümleri gereği spor anonim şirketlerinin sermayesinin de, belirli ve paylara bölünmüş olması (TTK m. 329/1), asgari sermaye tutarının 50.000.-TL, kayıtlı sermayenin kabul edildiği şirketlerde ise başlangıç sermayesinin asgari 100.000.-TL olarak belirlenmesi (TTK m. 332/1)

⁷³ Aslan, s. 107-108.

⁷⁴ Kayıhan, s. 178; Şener, (*Şirketler*), s. 305; Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 242; Pulaşlı, s. 316.

gerekir⁷⁵. Keza borçlarından dolayı şirket kendi malvarlığı ile sorumlu olduğundan (TTK m. 329/1), pay sahiplerinin şirkete karşı taahhüt ettikleri sermaye borcu haricinde, şirket borçlarından dolayı sorumlulukları söz konusu değildir. Buna karşın SKSFK m. 14/3'te, belirli liglerde yer alabilmek için spor federasyonlarına spor anonim şirketi statüsünde olma yükümlülüğü ve bu şirketler için ödenmiş sermayenin bir milyon Türk Lirasından az olmamak üzere asgari sermaye zorunluluğu getirebilme imkanı sağlanmıştır. Bu zorunluluk federasyonların tercih ve inisiyatiflerine bırakılmıştır. Bununla birlikte anılan düzenlemede, ilgili ligde federasyonların belirtilen her iki koşulu birlikte öngördüğünü varsaymak kanaatimizce daha isabetlidir. Zira, madde metninde iki koşul virgülle sıralanmadığı gibi “ve” bağlacıyla da birbirine bağlanmıştır. Ayrıca *Aslan*'ın da belirttiği üzere, düzenlemeyle futbol gibi güçlü bir ekonomik pazara sahip spor dallarında ligdeki tüm kulüplerin anonim şirket statüsünde olma zorunluluğunun yanı sıra güçlü bir sermaye yapısına sahip olmaları da hedeflenmiştir⁷⁶.

SKSFK'da spor anonim şirketlerinin ticaret unvanı, kulüp adı, spor federasyonlarına tescil edilecek adı ve lige katılım adına ilişkin doğrudan bir hüküm bulunmamaktadır. Sadece m. 8/3'te spor kulübünün müsabakalara katılım ismi ve unvanından bahsedilmiştir. Buna karşın

⁷⁵ Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 231; Kayıhan, s. 164 vd; Pulaşlı, s. 300 vd.

⁷⁶ Anılan düzenleme, hukuken profesyonel olmamış bir spor federasyonunun spor anonim şirketi olma yükümlülüğü getirmesi halinde bazı tartışmaları beraberinde getirebilecek niteliktedir. İlâveten alt ligdeki bir kulübün tüm kulüplerin spor anonim şirketi statüsünde olduğu bir üst lige yükseldiği hallerde de bazı sorunların yaşanması kaçınılmaz olacaktır. Nitekim Kanun kapsamında spor kulübünden spor anonim şirketine dönüşmeye (spor kulüpleri ile spor anonim şirketleri arasında tür değiştirmeye) ilişkin bir hükme yer verilmediğinden, bu kulüplerin ilgili spor şubelerini kurdukları veya kuracakları bir spor anonim şirketine devretmeleri gerekmektedir. Buna karşın Kanun, birleşme ve mal varlığının devri işlemlerini, spor federasyonu tarafından belirlenen sezonun sona erdiği ve tescil edildiği tarihten itibaren yeni sezon başlangıcına kadar yapılabileceğini öngörmüştür (m. 8/7). Spor dallarındaki sezon arası sürenin kısalığı, spor anonim şirketi statüsünün kazanılması için yapılacak tescil başvurusunda Bakanlığa 30 gün inceleme süresi tanınmış olması ve bir milyon Türk Lirası ödenmiş sermayeye sahip olma zorunluluğu nedeniyle ihtiyaç halinde sermaye artırımına gidilebilme ihtimali anılan düzenlemenin uygulanmasına yönelik sorun başlıkları arasında sıralanabilir. Tartışmalar için bkz: Aslan, 109; Orhan/Özkurt, s. 117.

Yönetmeliğin “*Spor kulüplerinin isimleri ve spor anonim şirketlerinin unvanları*” kenar başlıklı 20. maddesinde spor kulüplerinin isimleri ile spor anonim şirketlerinin unvanlarına ilişkin açıklama getirilmiştir.

Yönetmelikteki düzenleme gereği spor kulüplerinin kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırı olmamak ve amaçlarına uygun olmak kaydıyla istedikleri isimleri alabilmeleri serbesttir (m. 20/1). Bununla birlikte her tacir bir ticaret unvanı seçmek ve ticari işlerinde bunu kullanmak zorunda olduğundan⁷⁷ (TTK m. 18/1, m. 39/1) spor anonim şirketleri de bir ticaret unvanı seçip kullanmak zorundadır. SKSFK’da spor anonim şirketleri için ticaret siciline ve spor anonim şirketi siciline tescil zorunluluğunun yanı sıra, faaliyette bulunacakları spor dalını ilgili spor federasyonuna tescil ettirmek zorunluluğu da getirilmiştir (m. 14/5). İlgili hükümler dahilinde spor anonim şirketlerinin ticaret unvanı ile lige (müsabakalara) katılım isminin birbirinden farklı olabileceği sonucuna ulaşabilmek mümkündür⁷⁸. Buna karşın Yönetmeliğin 20. maddesinde spor kulüplerinin isimleri ile spor anonim şirketlerinin ticaret unvanları ayrı fıkralarda ele alınmış; birinci fıkra spor kulüplerinin isimlerine ilişkin temel esaslara yer verirken; altıncı fıkrada ilgili maddedeki düzenlemelerin TTK hükümleri saklı kalmak kaydıyla ve niteliğine uygun düşüğü ölçüde spor anonim şirketlerinin unvanlarına ilişkin olarak da kıyasen uygulanacağı belirtilmiştir. Ayrıca spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin tescil edildikleri veya isim ve unvan değişikliği yaptırdıkları tarihten itibaren bir yıllık süre geçmeden yeniden isim ve unvan değişikliği yapamayacaklarını öngören 3. fıkrada, kulüp ismi ve ticaret unvanı birbirinden ayrıştırılarak tek tek ifade edilme yolu tercih edilmiştir. Bu kapsamda ticaret unvanına ilişkin TTK hükümleri saklı kalmak kaydıyla, gerekli şartları taşıyan bir kulüp ismiyle ticaret unvanının aynı olması ya da kulüp isminin ticaret unvanından farklı olması kanaatimizce mümkündür.

⁷⁷ Poroy/Yasaman, s. 394 vd.; Arkan, s. 281; Şener, (*İşletme*), s. 496 vd.

⁷⁸ Spor medyası, taraftar kültürü, kullanım kolaylığı, sponsorluk sözleşmesi vb. bazı haklı gerekçeler nedeniyle lige katılım adının ticaret unvanından farklı olabilmesi için doğasına daha uygundur. Bkz: Aslan, 114.

4. Spor Anonim Şirketlerinin Organları

6102 sayılı TTK gereği anonim şirketlerin genel kurul ve yönetim kurulu olmak üzere iki zorunlu organı mevcuttur⁷⁹. SKSFK’da ise spor kulüplerinin zorunlu organları; genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulu olarak belirtilmesine karşın (m. 5/1); spor anonim şirketlerinin sadece TTK’ya göre kurulup teşekkül edeceği düzenlenmiştir (m. 14/1).

a. Genel Kurul ve Denetim

Anonim şirketlerde karar organı esas itibarıyla genel kuruldur. Zira ortaklar iradelerini genel kurul toplantıları aracılığıyla ortaya koymakta ve şirketin idaresine ilişkin haklarını temel olarak genel kurul aracılığıyla kullanmaktadır⁸⁰. SKSFK’da ise spor anonim şirketlerinin genel kurulu ile ilgili özel hükümlere yer verilmemiş, Kanunun 25. maddesindeki yollama nedeniyle genel kurulun işleyişi ve kararlarıyla ilgili TTK hükümlerine atıf yapılmıştır.

6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu’ndan farklı olarak 6102 sayılı TTK’da zorunlu organ niteliğini haiz denetçi veya denetim kurulu tarafından gerçekleştirilen iç denetim zorunlu olmaktan çıkarılmıştır. Ancak TTK kapsamında yönetim kurulunun, iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabileceği, şirketin iş ve işlemlerinin denetlenmesine ilişkin bir iç-denetim sisteminin oluşturulabileceğine ilişkin hükümlere yer verilmiştir (m. 366/2, 375/1.c). TTK kapsamında, anonim şirketler için bağımsız denetim ve bağımsız denetim dışında kalan şirketlerin denetimine ilişkin iki ayrı denetim türü öngörüldüğünden, spor anonim şirketlerinin de bu kapsamda denetlenmesi söz konusu olacaktır⁸¹.

⁷⁹ Kayıhan, s. 185; Pulaşlı, s. 351.

⁸⁰ Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 294; Kayıhan, s. 204.

⁸¹ Bağımsız denetime tabi olacak anonim şirketlerin TTK m. 397/4’e göre Cumhurbaşkanlığı kararı ile belirleneceği öngörülmüştür. Bu kapsamda 2023 yılında bağımsız denetime tabi şirketlerin belirlenmesi amacıyla Cumhurbaşkanlığı tarafından 30 Kasım 2022 tarihli ve 32029 sayılı Resmi Gazete’de “*Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar (Karar Sayısı: 6434)*” yayımlanmıştır. Buna göre ilgili kararın ekli 1 listesinde (1) bendi dahilinde; *Sermaye piyasası araçları bir borsada veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören veya işlem görmeleri amacıyla*

Bununla birlikte spor anonim şirketleri; Gençlik ve Spor Bakanlığı, anonim şirket olmaları nedeniyle TTK kapsamındaki işlemleri ile sınırlı olarak Ticaret Bakanlığı ve halka açık spor anonim şirketlerin Sermaye Piyasası Kurumu ile Türkiye Futbol Federasyonu ve UEFA denetimine tabi olacaktır.

b. Yönetim Kurulu

Spor anonim şirketlerinde asıl önem arz eden organ yönetim kuruludur. SKSFK'nın 16. maddesinde TTK'nın m. 359/1 hükmünün tekrarı şeklinde spor anonim şirketlerinin yönetim kurulunun, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş bir veya daha fazla kişiden oluşacağına yer verilmiştir. Dolayısıyla TTK ve diğer kanunlarda anonim şirket yönetim kurulu üyelerine yönelik öngörülen nitelik ve koşullar, spor anonim şirketi yönetim kurulu üyeleri için de geçerlidir. Bununla birlikte SKSFK m. 16, spor anonim şirketlerinin yönetim kurulu üyeleri hakkında diğer mevzuatta aranan şartlara ilaveten anılan Kanunun 5. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarının da uygulanacağını öngörmektedir. SKSFK m. 5/4 hükmü spor anonim şirketi yönetim kurulu üyelerinin belirli suçlardan mahkum olmamasını, m. 5/5 hükmü ise ilgili disiplin kurullarından hak mahrumiyeti cezası almamış olmayı öngörmektedir⁸².

Sermaye Piyasası Kurulunca onaylanmış geçerlilik süresi bulunan izahname veya ihraç belgesi bulunan anonim şirketler herhangi bir ölçüte bağlı olmaksızın bağımsız denetime tabi şirketler arasında sayılmıştır. Bu nedenle BİST'de işlem gören dört büyük futbol takımının (Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş ve Trabzonspor) spor anonim şirketleri bağımsız denetim kapsamında yer almaktadır. Bunların dışında kalan spor anonim şirketlerinin bağımsız denetim kapsamında olup olmadığı ise ilgili karar kapsamında belirtilen ekonomik eşiklere ve sair şartlara göre değerlendirilecektir.

⁸² SKSFK m. 5/4 kapsamında spor anonim şirketlerinde yönetim kurulu üyesi olmaya engel, kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına mahkum olmak, kişilerin fiil ehliyetini kısıtlayan bir durum olduğundan, zaten bu halde TTK m. 359/4 ve 363/2 gereği yönetim kurulu üyeliği söz konusu olamayacaktır (Bkz: Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 258; Kayihan, s. 209). Madde 5/5 kapsamında ise sportif cezadan kaynaklı olarak yönetim kurulu üyeliğinin sona ereceği düzenlenmiştir (Bkz: Orhan/Özkurt, s. 119).

SKSFK m. 16/3'te sadece yönetim kurulu üyeleri bakımından, m. 5/4 ve m. 5/5'e atıf yapılmış olup, yönetim kurulu üyesi olmayan yöneticiler bu kapsamda dahil edilmemiştir. Zira SKSFK'da yönetim kurulu yanında, yönetici kavramına yer verilmiş ve spor anonim şirketi yöneticisi "*Spor anonim şirketi yönetim kurulunca spor anonim şirketinin yönetim veya temsili hususunda murahhas üye veya müdür olarak yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişi*" olarak tanımlanmıştır (m. 2/1.i). Bu tanımda yönetim ve temsil yetkisinin devredildiği kişiler de yönetici olarak kabul edilmiş, ancak murahhas üyeler dışındaki yönetim kurulu üyeleri yönetici tanımı kapsamına dahil edilememiştir. Anonim şirketler bakımından yönetim ve temsil yetkisi genellikle aynı kişilerde toplansa da, TTK m. 367 ve m. 307/2 gereği yönetim ve temsil yetkisinin farklı kişilere devri mümkündür. Temsil yetkisinden bağımsız olarak yönetimin devredildiği hallerde ise murahhas üye/müdür sıfatı kullanılmamaktadır⁸³. SKSFK'da ise bu yönde bir ayrıma gidilmeksizin yönetim veya temsil yetkisinin devredildiği kişiler murahhas üye veya murahhas müdür olarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda TTK'da yönetici kavramı, temsilcileri de içerecek şekilde, yönetim kurulu üyeleri, yönetim ve temsil yetkisinin devredildiği murahhas üye ve murahhas müdürleri, ticari temsilci ile genel ve özel yetkili ticari vekilleri de kapsarken; SKSFK açısından spor anonim şirketi yöneticisi genel müdür, genel müdür yardımcısı, müdür, genel koordinatör, direktör ve benzeri sıfatları taşıyan kişiler ile ticari temsilci ve ticari vekilleri kapsamaktadır⁸⁴.

SKSFK m. 16/4, spor kulübü ve spor anonim şirketi yönetiminde yer alanların aynı spor dalında ve aynı ligde faaliyet gösteren başka bir spor kulübü veya spor anonim şirketinin yönetiminde aynı anda görev

⁸³ TTK m. 370/2'de temsil yetkisinin murahhas üye veya murahhas müdürlere devredileceği hüküm altına alınmışken, TTK m. 367'de yönetimin devredildiği kişiler için bu kavramlar kullanılmamıştır. Doktrinde Pulaşlı, temsil yetkisinden bağımsız olarak yönetimin devredildiği durumlarda, kendisine görev devredilen üyelerin murahhas sıfatını taşıyacağını, ancak bu kişilerin şirketi temsil yetkisi olmadığından bunlar arasında "icracı-icracı olmayan" ayrımının yapılamayacağını belirtmektedir. Tartışmalar için bkz: Pulaşlı, s. 445; Gürbüz, *Usluel: İcra Kurulu, Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.142, Yıl:2019, s. 372-373; Şener, (*Şirketler*), s. 372; Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 274-275.

⁸⁴ Bkz. Aslan. 181.

alamayacaklarını öngörmüştür⁸⁵. Anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağı ise TTK m. 396'da ele alınmıştır. SKSFK m. 16/4 yönetim kurulu üyelerinin yanı sıra yöneticileri de kapsam altına alırken, TTK m. 396'daki yasak yönetim kurulu üyelerini kapsar şekilde düzenlemiştir⁸⁶. Yönetim kurulu üyelerinin genel kurulun iznini almaksızın, şirketin işletme konusuna giren ticari iş türünden bir işlemi kendi veya başkası hesabına yapamayacağı gibi, aynı tür ticari işlerle uğraşan bir şirkete sorumluluğu sınırsız ortak sıfatıyla da giremeyeceğini öngören TTK m. 396/1 hükmü, SKSFK'nın 16. maddesindeki düzenlemeye göre genel niteliktedir. Bu nedenle SKSFK'daki özel hükmün düzenlediği alan bakımından TTK tatbik imkanı bulamayacaktır. SKSFK m. 16/4 hükmü sadece aynı ligde yer alan şirketler bakımından bir sınırlandırma getirerek yasak kapsamını daraltırken, öte yandan spor kulüplerinin kendi bünyesinde ve spor kulüpleri ile spor anonim şirketleri arasında, uygulama alanını genişletmiştir⁸⁷. SKSFK m. 16/4'te aynı ligde yer alan kulüplerde yönetim kurulu üyeliği ve yöneticilik kesin olarak yasaklanmış iken; TTK m. 396/1 gereği esas sözleşmede aksine düzenleme olması veya genel kuruldan izin alınması durumunda, sayılan işlerin yapılması mümkündür. Son olarak SKSFK m. 16/4'te rekabet yasağının ihlali halindeki yaptırıma yer verilmediği için SKSFK m. 25 gereği, TTK m. 396 hükmü dikkate alınacaktır⁸⁸.

⁸⁵ Aynı ligde yer alan kulüplerin, işin doğası gereği aynı spor dalında faaliyet göstermesi gerekeceğinden, kanun metninin kaleme alınışı isabetli olmamıştır. Bkz: Aslan, s. 184.

⁸⁶ Doktrinde rekabet yasağının yöneticileri de kapsamı gerektiği yönündeki görüşler için bkz: Kırca, İsmail/Şehirali Çelik, Feyzan Hayal/Manavgat, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku C. 1, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013, s. 688; Akdağ Güney, Necla: Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016, s. 240; Günaydın, Gültekin: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Rekabet Yasağı, Yayımlanmış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2022, s. 143; Aksı yöndeki görüşler için bkz. Üçışık, Güzin/Çelik, Aydın: Anonim Ortaklıklar Hukuku C. 1, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, s. 503; Ayan, Özge: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, s. 154.

⁸⁷ Aslan, 185.

⁸⁸ Aslan 185-186; Yüce, s. 494.

Sporda şirketleşme noktasında en çok tartışılan konulardan biri de şirket yöneticilerinin sorumluluğudur. Nitekim SKSFK'nın ihdasıyla, spor anonim şirketi yöneticilerinin sorumluluk hukuku anlamında yükümlülüklerini artırmak, böylece şirket yöneticilerinin şirket adına yapacakları borçlandırıcı işlemlerde daha ihtiyatlı davranmalarını sağlamak hedeflenmiştir⁸⁹. Anonim şirketlerde kurucu, yönetim kurulu üyesi, yönetici ve tasfiye memurlarının sorumluluğu, hukuki sorumluluk başlığı altında TTK m 553 vd. hükümlerinde ele alınmışken; SKSFK spor kulüpleri ile birlikte, spor anonim şirketi başkan, yönetim kurulu üyeleri ile yöneticilerin sorumluluklarını, farklı bir sistematikte “*Spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin bütçe ve harcama ilkeleri*” kenar başlıklı 20. maddesinde konu etmiştir.

SKSFK m. 20/13'ün ilk cümlesinde; spor kulübü ve spor anonim şirketi başkan⁹⁰ ve yönetim kurulu üyeleri ile yöneticilerin; mevzuat, tüzük ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kasıt veya ihmalle ihlal ettikleri takdirde kulüp, şirket, pay sahipleri ve alacaklılara karşı verdikleri zararlardan müteselsilen sorumlu olacakları düzenlenmiştir. Hükümde yer alan “*kast ve ihmal*” ibaresi, TTK'nın kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurlarının kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde şirkete, pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumluluğun düzenlendiği 553. maddede yer alan kusur sorumluluğuyla paralellik arz etmektedir. Ancak SKSFK, sorumluluğun kaynağını kanun ve esas sözleşmeyle sınırlayan TTK hükmüne nazaran “*mevzuat*” ibaresine de yer vererek çok daha geniş düzenlemiştir; buna karşın sorumluluğa tabi olan kişileri yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerle sınırlamıştır. Öte yandan TTK'nın birden çok kişinin aynı zararı tazminle yükümlü olmaları halinde, bunlardan her birinin, kusuruna ve durumun gereklerine göre, zararın şahsen kendisine yükletilebildiği ölçüde, bu zarardan diğerleriyle birlikte müteselsilen sorumlu olacağını düzenleyen 557. maddedeki farklılaştırılmış teselsül karinesine karşı; SKSFK'da

⁸⁹ Yüce, s. 496.

⁹⁰ Hükümde yer alan “başkan” ifadesiyle yönetim kurulu başkanının kast edildiği değerlendirilmekte birlikte, *Aslan*'ın da belirttiği üzere, yönetim kurulu başkanının, üye sıfatı nedeniyle tekrar ve hatalı bir şekilde maddeye konu edilmesi isabetli olmamıştır. Bkz: *Aslan*, 187.

TBK m. 162⁹¹ kapsamında, kanunda öngörülen bir hâl olarak, müteselsilen sorumluluk kabul edilmiştir⁹². SKSFK m. 20/13 kapsamında ele alınmayan konular bakımında ise 25. maddenin yollaması nedeniyle TTK'nın ilgili hükümleri uygulama alanı bulacaktır.

Spor anonim şirketi yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerinin SKSFK m. 20/13.c.1 kapsamındaki yükümlülüklerinin ihlali halinde, kusurun ispatının TTK m. 553/1 dahilindeki tartışmalara göre değerlendirilmesi isabetli olacaktır⁹³.

⁹¹ *MADDE 162- (1) Birden çok borçludan her biri, alacaklıya karşı borcun tamamından sorumlu olmayı kabul ettiğini bildirirse, müteselsil borçluluk doğar.*

(2) Böyle bir bildirim yoksa, müteselsil borçluluk ancak kanunda öngörülen hâllerde doğar.

⁹² Anonim şirketlerde farklılaştırılmış teselsül ilkesi, birden fazla üyenin neden olduğu ortak bir zararda, her bir yönetim kurulu üyesinin kendi sorumlu olduğu zarar oranında tazminatla sorumlu olması esasına dayanan bir ilkedir. Tam teselsülde kusurun derecesine bakılmaksızın dış ilişkide tüm borçlular borcun tamamından sorumlu iken, farklılaştırılmış teselsülde ise iç ilişkide ileri sürülebilecek kusurun derecesinin dış ilişkide de ileri sürülebilmesi imkanı getirilmiştir. Esasen farklılaştırılmış teselsül ilkesi, mutlak teselsüle nazaran sorumluluk hukukunun amacına daha hakkaniyetli bir şekilde hizmet etmektedir. Bkz: Pulaşlı, s. 703-704; Koç, Himmet: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Sorumluluklarına Genel Bir Bakış, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (NEÜHFD), Cilt:3, Sayı:1, Yıl: 2020, s. 70-71; Altay, Sıtkı Anlam: Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Farklılaştırılmış Teselsül, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt:14, Sayı:151, Yıl: Mart 2019, s. 69.

⁹³ Bu hususta *Aslan*, TTK m. 553/1 ile SKSFK m. 20/13 arasında ispat yükü bakımından bir fark bulunmadığını, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin yükümlülüklerini ihlal ettiğinin davacı tarafından ispatlanması gerektiğini belirtirken; *Yüce* de spor anonim şirketi başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile yöneticilerin şirket ile arasındaki hukuki ilişkinin sözleşme temeline dayandığını, bu nedenle sözleşmelerde borca aykırılık ile ilgili TBK m. 112 hükmüne göre borç hiç veya gereği gibi ifa edilmedikçe, borçlunun kendisine hiçbir kusurun yüklenemeyeceğini ispat etmediği müddetçe alacaklının bundan doğan zararını gidermekle yükümlü olduğunu dile getirmiş, buna karşın TTK m. 553 hükmünde olduğu gibi SKSFK m. 20/13'te de ispat yükünün değiştirildiğini belirtmiştir. (Bkz: *Yüce*, s. 497; *Aslan*, s. 190).

SKSFK m. 20/13.c.2’de ise; zarara sebebiyet verenlerin bu maddenin dördüncü, beşinci, sekizinci ve dokuzuncu fıkralarına aykırılık hallerine ilişkin sorumluluklarında kasıt veya ihmâl aranmayacağı ve zararın doğmasını engellemek için gerekli özeni gösterdiklerini ispat etmedikçe sorumluluklarının devam edeceği hüküm alınmıştır⁹⁴. Bu kapsamda ilgili düzenlemelere konu sorumluluk hallerine aykırı davranışlar herhangi bir kasıt veya ihmâl şartı aranmaksızın kusursuz olarak sorumlu olacaklardır. Hatta fıkranın ilk cümlesinden farklı olarak

Şirketler hukuku temelinde de, ispat hususunda bir görüş; sorumluluk davası açmak isteyen muhtemel davacıların, kanun ve esas sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerin ihlalini ve zarar ile sorumluluk süjelerinin kusurunu ispat etmek durumunda olduğunu, TTK m. 553/1’in ilk halinde, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin kusurlarının bulunmadığını ispat etmeleri gerektiği düzenlenmesine karşın, 6335 sayılı Kanun m. 41 ile bu fıkrada yer alan “*kusurlarının bulunmadığını ispatlamadıkça,*” ibaresi madde metninden çıkarılarak ispat yükünün davacıya geçtiğini ileri sürmektedir. (Bkz: Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 410 Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019, s. 432; Bahtiyar, s. 329- 330; Akdağ Güney, s. 320) Öte yandan yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin şirkete karşı sorumluluğunun sözleşme ilişkisine dayanmasından dolayı, bu kişiler hakkında kusur karinesinin devam ettiği, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin kusurlarının bulunmadığını ispat etmeleri gerektiği yönünde görüşler de mevcuttur. Son görüş dahilinde şirket ile yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları arasında bir sözleşme ilişkisi bulunduğu ve sorumluluk davasının bu sözleşme ihlaline dayandığı için TBK m. 112 gereği dava edilen kişilerin kusurlu olmadıklarını kendilerinin ispatı gerektiği; buna karşın alacaklıların doğrudan veya dolaylı zararlara ilişkin taleplerinde ise alacaklılar ile yönetim kurulu üyesi arasındaki ilişkinin haksız fiile dayanması nedeniyle ispat yükünün davacı alacaklılara ait olduğu belirtilmektedir. Bkz. Kendigelen,, Abuzer, Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016, s. 459-460; Pulaşlı, 2016, s. 693; Şener, (*Şirketler*), s. 422.

⁹⁴ Anılan maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında alacaklıların devri ile borçlanmaya ilişkin sınırlamalara yer verilmiş, sekizinci fıkrasında hak ve alacaklıların devri ile borçlanmaya ilişkin yasaklar düzenlenmiş, dokuzuncu fıkrasında ise spor kulüpleri ve spor anonim şirketleri adına veya hesabına yapılacak ödeme ve tahsilatların 5411 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ile finansal kuruluşlar veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığı ile yapılması zorunlu kılınmıştır.

kusursuz sorumluluk hali yönetim kurulu üyeleri ve yöneticiler haricinde, şirketin zarara uğramasını engellemek ve sermayenin korunmasını sağlamak amacıyla zarara sebebiyet veren herkesi kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Ayrıca Kanunun 47. maddesi dahilinde spor kulübü ve spor anonim şirketi başkan, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerinin 20. maddenin dördüncü, beşinci veya sekizinci fıkralarına konu kusursuz sorumluluk hallerine aykırı fiilleri nedeniyle bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaları öngörülmüştür (m. 47/1). Buna karşın hükümde sorumluların zararın doğmasını engellemek için gerekli özeni gösterdiklerini ispat etmeleri koşuluyla sorumluluktan kurtulabilecekleri belirtilmiştir. Düzenlemeye konu özen yükümlülüğün, kusursuz sorumluluktan kurtulabilmenin objektif ölçüsünü ifade eden objektif özen yükümlülüğü olarak kabulü gerekir⁹⁵. TTK m. 369/1'de de yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişilerin görevlerini tedbirli bir yöneticinin özenıyla yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyararak gözetmek yükümlülüğü altında oldukları hüküm altına alınırken nesnel, objektif bir özen ölçütü getirilmiştir. Bununla birlikte objektif özen yükümlülüğüne aykırılık belirlenirken her somut olayın kendi koşulları da değerlendirilmelidir⁹⁶. Bu kapsamda spor anonim

⁹⁵ İhmal, hukuka aykırı sonucun istenmemesine rağmen, bu sonucun meydana gelmemesi için iradeyi yeter derecede kullanmamak, hâl ve şartların gerektirdiği dikkat ve özeni göstermemektir. Doktrinde hakim olan görüşe göre, ihmalin tespitinde esas alınan özenin kapsamı, failin subjektif nitelikleri dikkate alınmaksızın objektif olarak belirlenmelidir. Failin davranışının benzer koşullar altında normal ve makul bir insandan beklenen ortalama davranış biçiminden farklı olmaması gerekir. Bununla birlikte her somut durumda, olayın tehlikeliliği, önemi ve güçlüğü gibi unsurları dikkate alarak, özenin ölçütü tespit edilmelidir. Kusur kavramının objektifleştirilmesi gerekli özenin somut olayda gösterilip gösterilmediğine göre belirlenmelidir. Bkz: Tiryaki, Betül: Özen Yükümlülükleri ile Sözleşmeden Doğan Koruma Yükümlülüklerinin İspat Yükü Bakımından Karşılaştırılması, EÜHFD, C. XII, S. 3-4 , Yıl 2008, s. 270; Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 4. Bası, İstanbul 2005, s. 529; Tandoğan, Haluk: Türk Mes'uliyet Hukuku, Akit Dışı ve Akdi Mes'uliyet, Ankara 1961, s. 50.

⁹⁶ Bahse konu objektif değerlendirme, somut olayda yönetim kurulu üyesinin işini yaparken gösterdiği özenin, ifa edilen görevin ya da işin gerektirdiği niteliklere sahip makul ortalama nitelikleri haiz bir yönetim kurulu üyesinin bu görevi yerine getirirken göstereceği özen derecesi dahilinde kıyaslanması gerekir. Her somut olayın kendi özellikleri kapsamında bu

şirketleri bakımından da gerek kusurun ve sorumluluğunun tespitinde gerekse de kusursuz sorumluluğun ortadan kalkıp kalkmadığının belirlenmesinde objektif özen ölçütünün esas alındığı söylenebilir⁹⁷.

Spor anonim şirketi yöneticilerinin sorumluluklarını artıran bir diğer düzenleme de SKSFK m. 20/13'ün son cümlesidir. Hükme göre spor kulübü, spor anonim şirketi, spor anonim şirketi pay sahipleri ve bunların alacaklıları, spor kulübünün ve spor anonim şirketinin yükümlendirildiği tutar için sorumluları, kasıt veya ihmal şartı aranmaksızın Kanunun 20/4, 5, 8, 9. fıkralarına aykırı davranışları nedeniyle, doğrudan takip edebilme imkanına sahiptir⁹⁸.

yönde bir kıyaslama yapılması, objektif özen ölçütünün açıklığı ve netliği kuralını bozan bir husus değildir. TTK, yönetim kurulu üyelerinin göstermesi gerekeni özeni tedbirli yönetici ölçüsü ile tanımlarken şirketin menfaatinin gözetilmesine de vurgu yapmıştır. Tedbirli yönetici ölçütü, yönetim kurulu üyesinin kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak “işadamı kararı” (*Business judgement rule*) verebileceğini kabul etmekte ve riskin bundan doğduğu hallerde üyenin sorumlu tutulması esasına dayanmaktadır. Konuya ilişkin detaylı bilgi için; Pulaşlı 2016, s. 474-475, 482; Hacımahmutoğlu, Sibel: Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü: Fonksiyonel Bir Yaklaşım, Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 31, Sayı:3, Yıl:Eylül 2015, s. 30; Dent, George W: The Revolution in Corporate Governance, The Monitoring Board, and The Director's Duty of Care, Faculty Publications 454, Boston University Law Review 623 (1981), https://scholarlycommons.law.case.edu/faculty_publications/454.

⁹⁷ Aslan 191 vd.

⁹⁸ Anonim şirketler hukuku açısından da TTK m. 395/2'de, pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyeleri ile yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olmayan TTK m. 393'te sayılan yakınlarının şirkete nakit borçlanamayacağı, bu kişiler için şirketin kefalet, garanti ve teminat veremeyeceği, sorumluluk yüklenemeyeceği ve bunların borçlarını devralamayacağı, aksi halde, şirkete borçlanılan tutar için şirket alacaklılarının bu kişileri, şirketin yükümlendirildiği tutarda şirket borçları için doğrudan takip edebileceği düzenlenmiştir. Ancak ilgili hükümde sadece pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyeleri ile yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olmayan belirli yakınları kapsam altına alınmıştır. SKSFK'da ise spor anonim şirketinin yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerinin tamamı için bu yönde bir hüküm sevk edilmiştir. Bkz: Yüce, s. 497-498.

Spor anonim şirketi yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerine karşı dava ve takip haklarına ilişkin SKSFK'da özel bir zamanaşımı süresine yer verilmemiştir. Bu nedenle hukuki sorumluluğa ilişkin TTK'nın 560. maddesinin spor anonim şirketleri bakımından da uygulanması gerekir⁹⁹.

SKSFK m.22/3 dahilinde spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin almış olduğu ibra kararının, davacının, Bakanlığın ve ilgili spor federasyonunun anılan madde kapsamında sahip olduğu dava ve ferî müdahale hakkını ortadan kaldırmayacağı belirtilmiştir. Her ne kadar anılan maddede herhangi bir dava hakkı tanınmamış olsa da, maddenin ilk fıkrasında Bakanlığa Kanunun 20. maddesi kapsamında açılacak davalarda ferî müdahil olarak yer alma hakkı öngörülmüş ve bu davaların mahkemece Bakanlık ve ilgili spor federasyonuna ihbar edileceği belirtilmiştir. Bu nedenle teknik olarak üçüncü fıkra doğru bir şekilde kaleme alınmamış ise de, hükümde Kanunun 20 maddesi kapsamında şirket, pay sahipleri ve alacaklılara tanınan dava hakkının, spor anonim şirketinin almış olduğu ibra kararına rağmen davacı, Bakanlık ve ilgili spor federasyonu bakımından devam ettiği belirtilmeye çalışılmıştır. Maddedeki davacı ifadesi gerek SKSFK m. 20 gerekse TTK'nın hukuki sorumluluğa ilişkin 549 vd. ilgili maddeleri dahilinde şirket, pay sahipleri ve alacaklıları kapsamaktadır. Hatta şirket ile ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek payı iktisap etmiş olan pay sahiplerinin de bu kapsamda ele alınmasında herhangi bir engel bulunmamaktadır. Bu halde şirket genel kurulunun ibra kararı, şirketin ve pay sahiplerinin bu kişilere karşı sorumluluk davası açma hakkını ortadan kaldırmayacağından, şirket genel kurulu tarafından alınan ibra kararının hukuki niteliği de tartışmalı hale gelecektir¹⁰⁰.

⁹⁹ V - Zamanaşımı

MADDE 560- (1) Sorumlu olanlara karşı tazminat istemek hakkı, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Şu kadar ki, bu fiil cezayı gerektirip, Türk Ceza Kanununa göre daha uzun dava zamanaşımına tabi bulunuyorsa, tazminat davasına da bu zamanaşımı uygulanır.

¹⁰⁰ Bu hususta *Aslan* her ne kadar genel kurul kararının menfî borç ikrarı niteliğinden ziyade, Alman hukukunda olduğu gibi sadece güven açıklaması niteliği taşıdığı şeklinde bir izlenim oluşsa da Kanundaki muğlak ifadeden bu sonuca ulaşamayacağını, bu nedenle SKSFK m. 22/3

Spor kulübü ve spor anonim şirketi başkan, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerinin cezai sorumluluğu da Kanunun 47. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre SKSFK'nın 20. maddesinin yukarıda bahse konu dördüncü, beşinci veya sekizinci fıkralarına aykırı fiiller hapis cezasına ile cezalandırılırken, Kanunun muhtelif hükümlerine aykırılık bakımından da adli ve idari para cezası yaptırımlarına yer verilmiştir.

5. Spor Anonim Şirketlerinde Ortaklık Yapısı ve Pay Sahipliği

Anonim şirketlerde esas sermayenin belirli bir parçasını ve pay sahibi olarak şirket ortaklığını ifade eden pay ve hissedarlık yapısı, spor anonim şirketleri bakımından SKSFK'nın 15. maddesinde ele alınmıştır. Sporda şirketleşmenin yasal dayanağını oluşturduğu ve şirketleşmenin önünü açacağı kabul edilen¹⁰¹ 15. maddenin ilk fıkrasında spor kulüplerinin, belirli bir spor dalına ilişkin aktif ve pasif varlıklarını bir bütün olarak, bir spor anonim şirketine sermaye olarak koyabilecekleri veya devredebilecekleri öngörülmüştür. Ancak, bir spor kulübünün aktif ve pasif varlıkları içerisinde, anonim şirkete sermaye olarak getirilemeyecek unsurların bulunması da mümkündür. Bu husus pay sahipleri açısından tek borç ilkesinin geçerli olduğu anonim şirket alacaklılarını korumaya yönelik bazı sakıncaları beraberinde getirebilecektir¹⁰².

Spor anonim şirketleri bir spor kulübünün bağlı ortaklığı veya iştiraki olarak kurulabileceği gibi spor kulübünden bağımsız olarak da kurulabilir (Tebliğ m. 6/1). Bununla birlikte SKSFK m.15/2'ye göre spor kulüplerinin spor anonim şirketleri ile bağlantısının, 6102 sayılı Kanunun 195. maddesi anlamında doğrudan veya dolaylı hakimiyet şeklinde herhangi bir usulle olabileceği öngörülmüştür. SKSFK m. 15 ile TTK m. 195 bu anlamda yakından ilişkilidir. Bir şirketin herhangi bir aracı gerçek

hükümünün, ibra kararına yönelik TTK sisteminden farklı bir düzenleme getirmediğini belirtmektedir. Tartışmalar için bkz: Aslan, s. 195-196.

¹⁰¹ Madde gerekçesi için bkz: SKSFK Madde Gerekçeleri m. 15, <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-4331.pdf>, e.t: 10.10.2023.

¹⁰² İlgili düzenleme, hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacakların anonim şirketlere sermaye olarak getirilmeyeceğini öngören TTK m. 342 hükmü gibi TTK'nın muhtelif düzenleme ve ilkelerine aykırılık teşkil edecek niteliktedir. Bkz: Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 142 vd., 231; Kayıhan, s. 86,164.

ya da tüzel kişi olmaksızın başka bir şirket üzerinde hakimiyetinin bulunması doğrudan hakimiyettir¹⁰³. Bu kapsamda spor kulübünün bir spor anonim şirketinin doğrudan veya dolaylı olarak oy haklarının çoğunluğuna sahip olması; spor kulübünün spor anonim şirketinin esas sözleşmesi uyarınca yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu oluşturan sayıda üyenin seçimini sağlayabilmek hakkını haiz bulunması; spor kulübünün kendi oy hakları yanında bir sözleşmeye dayanarak tek başına veya diğer pay sahipleri ya da ortaklarla birlikte, spor anonim şirketindeki oy haklarının çoğunluğunu oluşturması; spor kulübünün bir spor anonim şirketini, bir sözleşme gereğince veya başka bir yolla hakimiyeti altında tutabilmesi SKSFK m. 15/2 hükmü anlamında doğrudan hakimiyete örnek teşkil edecektir. TTK m. 195/1'de öngörülen haller dışında spor kulübü ile spor anonim şirketi arasında hakimiyet ilişkisinin ortaya çıkması için bir ticaret şirketinin başka bir ticaret şirketinin paylarının çoğunluğuna veya onu yönetebilecek kararları alabilecek miktarda paylarına sahip bulunması da spor kulübünün hakimiyetinin varlığına karinedir (TTK m. 195/2).

SKSFK'nın ilgili hükmünde, bir şirketin bir ya da birden fazla gerçek ya da tüzel kişi vasıtasıyla diğer bir şirket üzerinde hakimiyet sahibi olmasının söz konusu olduğu TTK m. 195/3¹⁰⁴'te ele alınan dolaylı hakimiyet haline de yer verilmiştir. Nitekim bir spor kulübünün, bir veya birkaç bağlı şirket aracılığıyla bir spor anonim şirketine hakim olması suretiyle dolaylı hakimiyetin meydana gelmesi mümkündür¹⁰⁵.

Tebliğ'in m. 7/2 hükmünde belirtilen hallerin varlığı durumunda da spor kulübü ve spor anonim şirketi arasındaki hakimiyet ilişkisinin varlığı kabul edilmiştir¹⁰⁶.

¹⁰³ Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 607.

¹⁰⁴ *MADDE 195- (3) Bir hâkim şirketin, bir veya birkaç bağlı şirket aracılığıyla bir diğer şirkete hâkim olması, dolaylı hâkimiyettir.*

¹⁰⁵ Doğrudan hakimiyet yanında, hakim şirketin veya şirketlerin bir şirkette herhangi bir katılma payı olmaksızın, hakim olduğu bir şirket aracılığıyla söz konusu şirket üzerinde dolaylı hakimiyet kurulması mümkündür. Dolaylı hakimiyette hakim şirketin üçüncü kişilerin desteğine ihtiyaç duyulur. Nitekim, dolaylı hakimiyette, oy hakkının kullanılmasına dair bir sözleşme gibi hukuki işlemler gereğince etkili olan üçüncü kişiler vasıtasıyla hakimiyet kullanılmaktadır. Bkz: Pulaşlı, s. 164; Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 607.

¹⁰⁶ *Hâkimiyet*

SKSFK'da öngörüldüğü üzere doğrudan veya dolaylı bir hakimiyetin söz konusu olduğu hallerde spor kulübü lehine bazı imtiyazlar tanınmasına izin verilirken bunun dışında; diğer paylara, belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine, belirli pay gruplarına ve azlığa TTK'da düzenlenen herhangi bir imtiyaz tanınmayacağı hüküm altına alınmıştır¹⁰⁷. Bu sayede şirket esas sözleşmesinde öngörülmek şartı ile, belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kuruluna seçilme ve yönetim kurulu üyeliği için aday önerme hakkı tanıyarak temsil edilme imtiyazı içeren TTK m. 360/1 hükmünün spor anonim şirketleri bakımından uygulanmasının önü kesilmiştir. Hatta azınlığın korunmasına yönelik haklar dahi spor kulüpleri ve spor anonim şirketleri arasındaki yönetsel

MADDE 7- (2) Bir spor anonim şirketinde mal varlığı ya da sözleşme, ortaklık, yönetim veya benzeri bir bağlantısı olan spor kulübünün;

- a) Oy haklarının çoğunluğuna sahip olması,*
 - b) Esas sözleşme uyarınca, yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu oluşturan sayıda üyenin seçimini veya aday gösterme hakkına sahip olması,*
 - c) Kendi oy hakları yanında, bir sözleşmeye dayanarak, tek başına veya diğer pay sahipleri ya da ortaklarla birlikte, oy haklarının çoğunluğunu oluşturması,*
 - ç) Spor anonim şirketini bir sözleşme gereğince veya başka bir yolla hâkimiyeti altında tutabilmesi,*
 - d) Hâkim bulunduğu bir veya daha fazla şirket aracılığıyla spor anonim şirketine dolaylı olarak hâkim olabilmesi,*
- hallerinde spor anonim şirketinin üzerinde hâkimiyetinin bulunduğu kabul edilir.*

¹⁰⁷ Kanunun gerekçesinde de belirtildiği üzere, m. 15 hükmünün amacı spor kulüplerinin spor anonim şirketleri üzerindeki hakimiyetinin, şirketteki diğer paylar üzerinde imtiyazlar tanınmak suretiyle zayıflatılmasının engellenmesi, spor anonim şirketlerinde hakimiyeti bulunan spor kulüpleri dışında diğer kişi veya grupların etkinliğinin önüne geçilmesidir. Ülkemizde dernek statüsünü sürdüremeyen spor kulüpleri, zorunlu olarak spor şubelerini şirketleştirme sürecine girmiş, ancak spor şubelerinin kendilerinden bağımsız bir yapıda devrini önlemek amacıyla spor şubelerini kendi hakimiyeti altında olacak bir şirkete devretme yolunu tercih etmiştir. Dört büyük futbol kulübünün de izlediği bu yolda, hem spor kulübünün geleneksel yapısından taviz verilmeden ilgili spor şubesinin şirket statüsünde daha kurumsal bir yapıda sürdürülmesi hem de spor şubesinin faaliyet gösterdiği spor dalında dolaylı da olsa faaliyetlerinin devamlılığı sağlanmıştır. Bkz: Aslan; s. 208; Yüce, s. 490.

bağ karşısında feda edilmiştir¹⁰⁸. Buna karşın Kanunun m. 15/2 son cümlesinde yer alan düzenlemenin tüm spor anonim şirketlerini mi kapsadığı yoksa sadece spor kulübü ile spor anonim şirketi arasında hakimiyet ilişkisinin bulunduğu durumlarda mı uygulanacağı net bir şekilde kaleme alınmamıştır. Ancak kanaatimizce, 15. maddenin spor kulüplerinin spor anonim şirketine sermaye olarak koyabileceği varlıklar dahilinde spor kulübünün ilgili spor anonim şirketinde TTK m. 195 anlamında doğrudan ya da dolaylı hakimiyetine ilişkin açıklama yapan ikinci fıkrası dikkate alındığında, son cümlede yer alan imtiyazlara ilişkin düzenlemelerin de bir spor kulübü ile bir spor anonim şirketi arasında hakimiyet ilişkisinin bulunduğu hallerde uygulanması daha isabetli olacaktır¹⁰⁹.

SKSFK m.15/3'te de bir spor kulübü ile bağlantılı olan spor anonim şirketlerinin paylarının nama yazılı olmasının zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır. Düzenlemedeki spor kulübü ile bağlantılı olan spor anonim şirketi ifadesinden 15. maddenin geneline konu edilen hakimiyet ilişkisinin anlaşılması gerekir. Buna karşın ilgili hükmün; payları borsada işlem gören spor anonim şirketleri dahil olmak üzere tüm halka açık spor anonim şirketlerinin sermaye piyasası mevzuatına tabi olduğu ve SKSFK'da spor anonim şirketleri için getirilen hükümlerin sermaye piyasası mevzuatının halka açık şirketler için getirdiği düzenlemelerle uyumlu olduğu hallerde uygulanacağını belirten SKSFK m. 1/3 hükmü gereği¹¹⁰, halka açık spor anonim şirketlerinde uygulanması söz konusu değildir¹¹¹.

¹⁰⁸ Yüce, s. 491.

¹⁰⁹ Bu hususta *Aslan* da, SKSFK m. 15/2'nin son cümlesinin TTK m. 478/4'ün bir yansıması olduğunu, TTK m. 478/4'ün son cümlesinde, bu hükmün payları borsada işlem gören anonim şirketlerde uygulanmayacağı hüküm altına alınmasına karşın, SKSFK m. 15/2'de böyle bir ayrıma gidilmediğinden spor kulüplerinin bağlı ortaklığı niteliğinde olan ve payları borsada işlem gören (Beşiktaş, Galatasaray, Fenerbahçe ve Trabzonspor) spor anonim şirketlerinin de hükmün kapsamında olduğunu belirtmektedir. Bkz: *Aslan*, s. 208-209.

¹¹⁰ *MADDE 1/(3) Payları borsada işlem gören spor anonim şirketleri de dâhil olmak üzere tüm halka açık spor anonim şirketleri sermaye piyasası mevzuatına tabidir. Bu Kanunda spor anonim şirketleri için getirilen hükümler, sermaye piyasası mevzuatının halka açık şirketler için getirdiği düzenlemelerden ayrılmadığı sürece uygulanır. Aynı konuda farklı*

Anonim şirketlerde, şirket sermayesinin azalması sonucunu doğurmadığı sürece, esas sözleşmede yer alacak bir hükme istinaden şirketi kuranlara, yönetim kurulu üyelerine ve diğer kimselere menfaat sağlanması imkan dahilindedir¹¹². Buna karşın SKSFK m. 15/4 hükmünde bir spor kulübü ile bağlantılı olan spor anonim şirketlerinde şirket kârından kuruculara, yönetim kurulu üyelerine ve diğer kimselere herhangi bir menfaat sağlanamayacağı belirtilmiştir. Hükümde yer alan spor kulübü ile bağlantılı olan spor anonim şirketleri ifadesinin, yukarıda üçüncü fıkra kapsamında yapılan açıklama dahilinde hakimiyet ilişkini vurguladığı değerlendirilmektedir. Madde gerekçesinde, spor anonim şirketlerinin kulüp dışındaki pay sahiplerine çeşitli imtiyazlar tanınmasının ve böylece şirket sermayesinin azalması sonucunu doğurabilecek özel menfaatlerin önüne geçilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir. Nitekim spor kulüplerinde gönüllülük temel ilke olduğundan, şirketleşme sürecinde de ilgili kişilerin menfaat elde etme amacıyla hareket etmelerinin engellenmesi düşünülmüştür¹¹³.

Şike ve benzeri hususların önlenmesi ve sporda fair play (dürüst oyun) ilkelerinin hakim kılınması amacıyla, anonim şirketler hukukunda

hükümler olması durumunda halka açık spor anonim şirketlerine sermaye piyasası mevzuatı hükümleri uygulanır.

¹¹¹ İlgili düzenlemenin gerekçesinde bir kamu hizmeti olan sporun icra edildiği bu şirketlerin pay sahiplerinin belli olmasının amaçlandığı vurgulanmaktadır. Ancak Türk Ticaret Kanunu, hamiline yazılı payların pay senetlerinin yönetim kurulu kararıyla, pay bedelinin tamamının ödenmesi tarihinden itibaren üç ay içinde bastırılıp pay sahiplerine dağıtılacağını ve hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgilerin, senetler pay sahiplerine dağıtılmadan önce Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmesi gerektiğini öngörmektedir (m. 486/2) Ayrıca hamiline yazılı pay senetlerinin devri de, şirket ve üçüncü kişiler hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesi suretiyle payı devralan tarafından Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılacak bildirimle hüküm ifade edecektir (m. 489/1). Bu nedenle pay sahiplerinin bilinmesinden ziyade, ilgili hükmün öncelikli gerekçesini; spor kulübünün, spor anonim şirketi üzerindeki hakimiyetini hamiline yazılı paylar ile kaybetmesinin önüne geçilmesi teşkil etmiştir. Bkz: Aslan; 207; Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 400; Kayıhan, s.257.

¹¹² TTK m. 339/2-f hükmüne göre, varsa "...kurucularla yönetim kurulu üyelerine ve diğer kimselere şirket kârından sağlanacak menfaatler..." esas sözleşmede yer alır.

¹¹³ SKSFK Madde Gerekçeleri m. 15, <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-4331.pdf>, e.t: 10.10.2023; Yüce, s. 493.

benzeri bulunmayan bir yasak olarak da SKSFK m. 15/5'te; gerçek veya tüzel kişilerin aynı ligde yer alan birden fazla spor kulübünde veya spor anonim şirketinde doğrudan veya dolaylı olarak hakimiyeti bulunamayacağı öngörülmüştür. Hükümde sadece aynı ligde mücadele eden spor kulüpleri ve spor anonim şirketleri üzerinde hakimiyet kurulması yasaklandığından bir gerçek veya tüzel kişinin farklı liglerde yer alan spor kulüpleri ve spor anonim şirketleri üzerinde hakimiyet kurabilmesi olanak dahilindedir¹¹⁴.

Spor anonim şirketlerinin pay ve hissedarlık yapısı bakımından önemli bir diğer husus da şirketlerin halka açılmasıdır. Spor anonim şirketleri de diğer anonim şirketler gibi daha kurumsal ve denetlenebilir bir yapı dahilinde halka açılabilir. Zira hali hazırda ülkemizde Beşiktaş, Galatasaray, Fenerbahçe ve Trabzonspor spor kulüplerinin şirketleri halka açık şekilde ticari faaliyetlerini devam ettirmektedir. SKSFK m. 1/3'e göre halka açık spor anonim şirketlerine yönelik olarak, öncelikle 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, ilgili yönetmelik, tebliğ vb. diğer düzenleyici hükümlerden oluşan sermaye piyasası mevzuatı uygulanacak, sermaye piyasası mevzuatında aksi yönde bir düzenlemenin bulunmaması halinde ise SKSFK hükümlerinin uygulanması söz konusu olacaktır. Başlı başına ayrı bir çalışma konusu teşkil eden bu hususa, çalışmamızın kapsamı itibarıyla yer verilmemiştir.

6. Birleşme Devir

SKSFK'da spor anonim şirketlerinin birleşmesi ve spor anonim şirketlerine ait spor şubelerinin devri ile ilgili bir hükme yer verilmemiştir. Buna karşın zaman içinde örneklerine de şahit olduğumuz spor kulüplerinin birleşmesi SKSFK kapsamında ele alınmıştır. Bu durumda spor anonim şirketlerinin birleşmesi ile ilgili TTK hükümlerinin dikkate alınması, ancak öncelikle spor kulüplerinin birleşmesine ilişkin ilgili düzenlemelerin kısaca değerlendirilmesi gerekir.

¹¹⁴ İlgili düzenleme dahilinde spor kulüplerinde hakimiyetin nasıl sağlanacağı hususu net bir şekilde ortaya konmamıştır. Nitekim bir ticaret şirketi olan spor anonim şirketlerinden farklı olarak spor kulüplerinde hakimiyetin tespiti noktasında TTK m. 195 hükmünün mahiyeti itibarıyla spor kulüplerine uygulanması isabetli değildir. Tartışmalar için bkz: Aslan, s 210.

SKSFK m. 8/1’de spor kulüplerinin, yazılı şekilde yapılan birleşme sözleşmesi ve yönetim kurulu kararı akabinde genel kurullarında ağırlaştırılmış toplantı ve karar yetersayıları dahilinde verecekleri onayla, aynı ilde bulunan başka bir spor kulübü ile birleşebilmelerine izin verilmiştir. Birleşme kararının spor kulüpleri siciline tescil edilmesiyle birleşmenin geçerlilik kazanacağı ve devrolunan spor kulübünün tescil anındaki bütün aktif ve pasiflerinin kendiliğinden devralan spor kulübüne geçeceği öngörülmüştür. Bu birleşme ile devrolunan spor kulübünün üyelerinin kendiliğinden devralan spor kulübünün üyesi olması ve devrolunan spor kulübünün tasfiye edilmeksizin sona ereceği ve spor kulüpleri sicilinden kaydının silineceği belirtilmiştir (SKSFK m. 8/2). Birleşmenin tescili ile birlikte devrolunan spor kulübüne ait sportif başarı ve sportif tarihçe de devralan spor kulübüne geçecektir. Ancak devralan spor kulübü, tescilli adı ve lige katılımında kullandığı adı, devrolunan spor kulübü izlenimi doğuracak herhangi bir değişiklik yapamayacağı gibi devrolunan spor kulübünün lige katılım adı veya unvanı yeniden tescil edilmeyecektir (SKSFK m. 8/3). SKSFK m. 8’de spor kulüplerinin sadece devralma şeklinde birleşmesine izin verilmiş; fakat yeni kuruluş şeklinde birleşmeye ilişkin bir hükme ve yasağa yer verilmemiştir. Bu nedenle iki veya daha fazla spor kulübünün yeni kurulan bir spor kulübünün çatısı altında yeni kuruluş şeklinde bir araya gelerek birleşmeleri de mümkündür¹¹⁵.

Spor anonim şirketlerinin birleşmesi ile ilgili SKSFK’da herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği için TTK’nın “*Birleşme*” kenar başlıklı 136 vd. hükümlerinin uygulanması söz konusu olacaktır. Spor anonim şirketleri ile ilgili SKSFK ve TTK’da, spor kulüplerinin sadece aynı ilde bulunan başka bir spor kulübü ile birleşebileceğine ilişkin bir kısıtlama içeren SKSFK m. 8/1’deki düzenlemeye benzer bir yasak öngörülmediğinden farklı illerde bulunan spor anonim şirketlerinin birleşebilmeleri mümkündür. Ancak bu yasal boşluk nedeniyle ilgili spor federasyonlarının her spor dalına ilişkin farklı kurallar koyması olasıdır. Bununla birlikte spor kulüplerinden farklı olarak spor anonim şirketleri arasında gerçekleşen birleşmelerde Bakanlığın izni aranmamıştır. Zira birleşme, birleşmenin ticaret siciline tescili ile geçerlilik kazanacak, tescil ile birlikte devrolunan şirketin bütün aktif ve pasifleri devralan şirkete geçecektir (TTK m. 153/1). Buna karşın devralan şirket, spor anonim şirketi statüsüne sahip değilse, spor anonim şirketi siciline tescili

¹¹⁵ Orhan/Özkurt, s. 121.

gerekecektir. TTK m. 136 kapsamında külli halefiyet ilkesi gereği, devrolunan şirketin bütün aktif ve pasifi devralan şirkete geçeceğinden, spor kulüplerinin birleşmesinde olduğu gibi spor anonim şirketlerinin birleşmesinde de devrolunan şirkete ait sportif başarı ve sportif tarihçe devralan şirkete intikal edecektir. Yine spor anonim şirketlerinin birleşmesinde de, aynı spor dalında farklı liglerde yer alan şirketlerin birleşmesine bir engel bulunmamaktadır. Buna karşın spor kulüplerinin birleşmesinde devrolunan spor kulübünün lige katılım adı ve kulüp adı yeniden tescil edilemezken (SKSFK m. 8/3) spor anonim şirketlerinin birleşmesinde böyle bir yasak öngörülmemiştir.

Spor anonim şirketlerinin birleşmelerinde olduğu gibi spor şubelerinin devrine ilişkin olarak da SKSFK’da herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Fakat m.8/5 hükmünde spor kulüplerinin faaliyet gösterdikleri spor dallarından bir veya birkaçının aktif ve pasif varlıklarıyla bir bütün olarak, başka bir spor kulübüne veya spor anonim şirketine mal varlığını devredebileceği düzenleme altına alınmıştır. İlgili hükümde aktif ve pasif varlıklarıyla bir bütün olarak devre konu edilen husus, spor kulüplerinin faaliyet gösterdikleri spor dallarından ziyade, spor şubesini ifade etmektedir. SKSFK’da spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin, profesyonel olarak kabul edilen ve izin verilen spor dallarında faaliyette bulunmak üzere profesyonel spor şubesi açabileceği düzenleme altına alınmış, ancak spor şubesi ve profesyonel spor şubesine ilişkin bir tanıma yer verilmemiştir. Ancak Futbol Kulüpleri Tescil Talimatındaki “*Dernek veya şirkete ait olan amatör ve profesyonel tüm futbol faaliyetlerinin birlikte yürütüldüğü TFF’ye tescilli olan kulübe ait şube*” şeklindeki futbol şubesi tanımdan hareketle doktrinde Aslan tarafından spor şubesi; bir spor kulübü veya spor anonim şirketinin belirli bir spor dalına ilişkin faaliyetlerinin birlikte yürütüldüğü şube olarak tanımlanmaktadır¹¹⁶.

Dernek statüsündeki spor kulübünün veya ticaret şirketi vasfını haiz spor anonim şirketinin tüzel kişilikleri karşısında, spor şubelerinin tüzel kişiliklerin olmadığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bununla birlikte spor şubesinin hukuki niteliğinin tespiti bilhassa şubenin devir işlemleri bakımından önem arz edecektir. Zira spor şubesinin bir ticari işletme olarak kabulü halinde, TTK m. 11 kapsamında içerdiği malvarlığı unsurlarının devri için zorunlu tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı yapılmasına

¹¹⁶ Aslan, s. 13.

gerek olmaksızın, yazılı şekilde akdedilen devir sözleşmesinin ticaret siciline tescili ile spor şubesi bir bütün olarak devredilebilecektir. Buna karşın spor şubesinin bir malvarlığı bütünü veya ticari işletme niteliğinde olmayan bir işletme olarak değerlendirildiği hallerde, SKSFK m. 8/5 ve TBK m. 202/1 gereği bu malvarlığı veya işletmenin, zorunlu tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı yapılması suretiyle aktif ve pasifleriyle birlikte devredilmesi mümkün olacaktır¹¹⁷.

Spor kulüpleri ekonomik amaçtan ziyade, spor faaliyetlerine katılmak gibi manevi tatmine yönelik kurulmuşlardır. Buna karşın bir ticaret şirketi olarak spor anonim şirketlerinin yaptığı tüm işlemler ekonomik niteliktedir. Nitekim anonim şirketin varlık nedeni, TTK m. 19/1 gereği tüzel kişi tacirlerin adı iş sahasının bulunmayışı da bunu da gerektirmektedir¹¹⁸. Bu bağlamda bir spor anonim şirketine ait spor şubesinin başka bir anonim şirkete devri halinde, şubenin bir işletme olarak kabulü, bu işletmenin TTK m. 11 kapsamında aranan hususları¹¹⁹ sağlayıp sağlamadığına göre TTK. m. 11/3 ile TBK m. 202 hükümlerinin uygulanması söz konusu olacaktır¹²⁰. Spor anonim şirketlerine ait bir spor şubesinin bir anonim şirketten ziyade spor kulübüne devrine ilişkin de SKSFK’da bir düzenleme mevcut değildir. Şirketleşmeyle birlikte, spor kulüpleri geleneksel yapısını koruyarak spor şubesini ticari kazanç elde edeceği bir organizasyon haline getirmeyi amaçlamaktadır. Kulübün geleneksel yapısının korunması ve belki gelişen farklı ticari ihtiyaçlar karşısında spor şubesinin tekrar kulüp çatısı altında varlığını devam ettirmesine gerek görülebilir. Bu nedenle spor şubesinin, hakim teşebbüs konumunda olan spor kulübüne geri devrine izin verilebilir. Ancak spor şubesinin, şirketle hiçbir bağlantısı olmayan başka spor kulüplerine devrine, spor kulüplerinin ekonomik amaçla hareket eden ticari kuruluşlar olmadığı ve bu devrin kulüp kültürüne ve geleneksel yapının

¹¹⁷ Arkan, s. 41; Poroy/Yasaman, s. 40-46; Şener, (*İşletme*), s. 19 vd.

¹¹⁸ Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 232; Kayıhan, s. 164.

¹¹⁹ TTK m.11/1 kapsamında, ticari işletme, esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan düzeyde gelir sağlamayı hedef tutan faaliyetlerin devamlı ve bağımsız şekilde yürütüldüğü işletme olarak tanımlanmıştır. Detaylı bilgi için bkz: Arkan, s. 26; Poroy/Yasaman, s. 32-35; Şener, (*İşletme*), s. 3 vd.

¹²⁰ Spor şubesini devralan şirketin, spor anonim şirketi statüsünde olmaması halinde, devir işlemlerinden sonra spor anonim şirketi statüsünü kazanması için Bakanlık nezdinde tescili gerekir. Bkz: Aslan, s. 149-50.

korunmasına hizmet etmeyeceği gerçeği karşısında ihtiyatlı yaklaşmak gerekir¹²¹.

7. Spor Anonim Şirketlerin İşleyişine İlişkin Diğer Hükümler

Spor anonim şirketleri, SKSFK'nın temel olarak ikinci bölümünde, 14 ila 17. maddeleri arasında düzenlenmiş, ayrıca yeri geldiğinde ilgili hükümlerde atıflar yapılmıştır. Çalışmamızın kapsamı itibarıyla konuya ilişkin tüm düzenlemelere değinmemiz imkan dahilinde olmamakla birlikte, bilhassa önemine binaen spor anonim şirketlerinin genel işleyişi kapsamında bütçe ve harcama ilkeleri dahilinde mali hükümlerine de kısaca değinilmesi önem arz edecektir.

SKSFK'nın, "*Mali Hükümler*" başlıklı üçüncü bölümünde ortak şekilde, spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin tabi oldukları temel ilkeler 18. maddesinde; gelir ve giderleri ise 19. madde de kaleme almıştır. Buna karşın SKSFK'nın tartışma yaratan en önemli düzenlemeleri, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna ilişkin yukarıda da ele aldığımız bütçe ve harcama ilkelerine ilişkin 20. maddesidir. Spor kulüplerinin yöneticilerinin kontrolsüz ve denetimsiz şekilde harcamalarına bağlı olarak ortaya çıkan borç yükünün, kulüp üzerinde mali açıdan yaratabileceği olumsuz sonuçların önüne geçilebilmesi amacıyla anılan maddede kapsamlı bir düzenleme yapılmıştır.

Anılan maddenin ilk üç fıkrası konsolide bilanço ve hesap dönemine ilişkindir. Bu çerçevede spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin spor faaliyetleri ile ilgili gelir ve giderleri, bağlı ortaklıklar dahil, konsolide bilanço içerisinde ve ayrı bir hesapta toplanır. Spor kulübüne bağlı bir veya daha fazla spor anonim şirketi varsa konsolidasyon spor kulübü bilançosunda yapılır. Spor anonim şirketlerinin hesap dönemi, faaliyette bulunduğu en yüksek harcamaya sahip spor dalındaki müsabakaların yapıldığı döneme göre, esas sözleşme ile belirlenir.

Spor anonim şirketlerinde, eski yönetimlerin bıraktığı borç yükünün yeni yönetimler üzerinde yaratacağı sorunların önüne geçebilmek adına hak ve alacakların devri SKSFK m. 20/4'te ele alınmıştır. Buna göre; bir önceki hesap döneminde gerçekleşen brüt gelirinin yüzde yirmi beşini aşan ve mevcut yönetim kurulunun olağan

¹²¹ Detaylı bilgi için bkz: Aslan, s. 151.

görev süresinin bitiminden sonra doğacak ya da vadesi gelecek alacakların devri yönünden bir sınırlandırma getirilmiştir. Bu tür alacakların devri Kanunda öngörülen toplantı ve karar nisaplarına bağlı olarak genel kurul kararına bırakılmıştır¹²².

Spor kulüplerinin mali yapısında bozulmaya neden olacak ve şirket yöneticilerinin görev süresini aşacak şekilde sağlıksız borçlanmalarını önlemek için bir diğer düzenleme de SKSFK m. 20/5'te yer almıştır. Buna göre “*Spor kulüpleri ve spor anonim şirketleri, bir bütçe yılında önceki yıl brüt gelirlerinin en fazla yüzde onuna kadar borçlanabilir*” hükmüne yer verilmiştir. %10 üzerinde borçlanabilmek için; halka açık spor anonim şirketleri için sermayenin çoğunluğunu oluşturan pay sahipleri veya temsilcilerinin olumlu oyu; halka kapalı spor anonim şirketleri içinse sermayenin en az üçte ikisini oluşturan pay sahipleri veya temsilcilerinin olumlu oyu aranmıştır. Hükümde ayrıca ancak ek bütçe ile yapılacak borçlanmanın önceki yıl brüt gelirlerinin yüzde ellisinden fazla olamayacağı, önceki yıl bütçelerindeki brüt gelirleri, giderlerinden fazla olan spor anonim şirketlerinin takip eden yıl bu sınırlamaların üzerinde söz konusu brüt gelir fazlası kadar ilave borçlanma yapabileceği belirtilmiştir.

Bahse konu kısıtlamaların yanı sıra SKSFK'da, spor anonim şirketlerinin yöneticileri ile şirket arasında yaşanabilecek menfaat çatışmalarının önüne geçebilmek için belirli kişilere hak ve alacakların devri de yasaklanmıştır. Zira bu husus SKSFK m. 20/8'te; “*Spor kulüpleri ve spor anonim şirketleri; yönetim kurulu üyelerine, bunların eşleri ve üçüncü dereceye kadar hısımlarına, çalışanlarına, yüzde beş ve üzeri pay sahiplerine ve yönetim kurulu üyelerinin yüzde beş ve daha fazla pay sahibi olduğu şirketlere hak ve alacaklarını devredemez.*” şeklinde belirtilmiştir. Fıkranın devamında da menfaat çatışmasının önlenmesi amacıyla pasiflerin devralınması da kapsam altına alınmış ve spor anonim şirketlerinin; yönetim kurulu üyelerine, bunların eşleri ve üçüncü dereceye kadar hısımlarına ve şirket üzerinde 6102 sayılı

¹²² Bu hususta *Yüce*, Kanunda bahse konu hak ve alacakların önemli miktarda şirket varlığı olarak kabul edilebileceğini, TTK m.408/2.f ve m. 538/2 kapsamında önemli miktarda şirket varlığının devrinde genel kurul kararı için daha ağır bir nisap aranmasına karşın, SKSFK'da öngörülen nisapların TTK'nın gerisinde kaldığını, bunun da SKSFK m. 20'nin gerekçesinde öngörülen uzun vadeli ve sağlıksız borçlanmanın önlenmesi amacıyla örtüşmediğini belirtmektedir. Bkz: *Yüce*, s. 495.

Kanunun 195. maddesi anlamında doğrudan ya da dolaylı hakimiyeti bulunan kişilere borç veremeyeceği veya bu kişiler lehine rehin, kefalet, ipotek veya diğer bir teminat sağlayamayacağı, sorumluluk yüklenemeyeceği ve bunların borçlarını devralamayacağı ifade edilmiştir.

Anonim şirketler bağlamında TTK m. 358’de pay sahiplerinin şirkete borçlanma yasağı, TTK m. 395/2’de ise pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyeleri ile yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olmayan TTK m. 393’te sayılan yakınlarının şirkete nakit borçlanamayacağı, bu kişiler için şirketin kefalet, garanti ve teminat veremeyeceği, sorumluluk yüklenemeyeceği ve bunların borçlarını devralamayacağı, aksi halde, şirkete borçlanılan tutar için şirket alacaklılarının bu kişileri, şirketin yükümlendirildiği tutarda şirket borçları için doğrudan takip edebileceği düzenlenmiştir. SKSFK’da yönetim kurulu üyesi olmayan pay sahiplerinin şirkete borçlanmasına ilişkin bir hükme yer verilmediğinden TTK m. 358 uygulama imkanına sahipken; yönetim kurulu üyeleri ve yakınlarının borçlanma yasağına ilişkin SKSFK hükümlerinin öncelikle uygulanması gerekecektir. Buna karşın SKSFK’da pay sahibi olup olmama yönünde bir ayrıma gidilmediğinden hükümdeki yasak yönetim kurulu üyeleri ve belirtilen yakınlarının hepsi için geçerlidir¹²³.

Bütçe ve harcama ilkelerine uymamanın yaptırımını da SKSFK m. 20/13’te ele alınmıştır. Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluk bahsinde de belirtildiği üzere spor anonim şirketi yöneticilerinin sorumluluklarını artıran bahse konu düzenlemeyle; spor kulübü ve spor anonim şirketi başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile yöneticilerinin Kanunun m. 20/4, 5, 8, 9. fıkralarına aykırı davranışları nedeniyle, spor anonim şirketinin yükümlendirildiği tutar için, spor anonim şirketinin, spor anonim şirketi pay sahiplerinin ve bunların alacaklılarının, kasıt veya ihmalden bağımsız şekilde zararın doğmasını engellemek için gerekli özeni gösterdiğini ispat edemeyen sorumluları doğrudan takip edebilmesine olanak tanınmıştır¹²⁴.

¹²³ TTK m. 395/2’de, sadece pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyeleri ile yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olmayan belirli yakınları kapsam altına alınmış iken; SKSFK’da ise spor anonim şirketinin yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerinin tamamı için bu yönde bir hüküm sevk edilmiş; ilaveten TTK’da borçlanma yasağına aykırılık halinde borçluları takip yetkisi şirket alacaklıları ile sınırlanmışken, SKSFK’da daha ağır şekilde bu yetki spor anonim şirketinin, spor anonim şirketi pay sahiplerinin ve bunların alacaklılarına da tanınmıştır. Bkz: Yüce, 497-498.

¹²⁴ Bkz: Yuk.,“b) Yönetim Kurulu”, s. 16 vd.

V. SONUÇ

Sporun, boş zamanları değerlendirmeyi amaçlayan, izleyicisine ve yapana keyif veren bir oyun olma özelliği, günümüzde anlamını yitirmiştir. Küreselleşen dünya düzeninde spor bir endüstri haline gelmiş, spor kulüpleri de sportif başarı ve ekonomik kazanç gayesiyle farklı yapısal arayışlar içine girmiştir. Ülkemizde de spor kulüpleri bir taraftan vergi avantajlarından yararlanmak için dernek statüsünde faaliyetlerini devam ettirmiş, diğer taraftan ticari faaliyette bulunma, kurumsallaşma ve profesyonelleşme gibi amaçlarla şirketleşme eğilimine yönelmiştir. Sporda şirketleşmenin yasal zeminine ilişkin mevzuatımızdaki eksiklik 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu ile birlikte giderilmeye çalışılmıştır.

SKSFK'da spor kulüpleri ve spor anonim şirketleri şeklinde ikili bir ayırım yapmak suretiyle sistemsal bir değişikliğe gidilmiştir. Kanunda spor kulüpleri dernek statüsünden çıkarılarak yeni bir özel hukuk tüzel kişiliği ihdas edilmiştir. Ancak sadece kuruluşu itibarıyla derneklerden farklılık arz eden spor kulüplerinin hukuki niteliğinden ziyade sadece ismine yönelik bir değişiklik getirilmiştir. Dernekler Kanunu ile yakın ilişkisini sürdüren spor kulüplerinin, yeni bir tüzel kişilik ihdasından ziyade özel dernek niteliği daha belirginleşmiştir.

SKSFK şirketleşme süreci kapsamında görece yeni bir diğer tüzel kişilik olarak da spor anonim şirketlerini düzenleme kapsamına almıştır. GSHK m. 24/3 hükmüne nazaran SKSFK'da hem amatör spor dallarında şirketleşmenin önü açılmış hem de doğrudan spor anonim şirketi kurulmasına izin verilmiştir. Buna karşın limited şirketlerin Kanunda ele alınmayışı bir eksiklik olmuştur. Ticaret siciline tescil ve Bakanlık tarafından tutulan sicile kayıt zorunluluğu dahilinde spor anonim şirketlerinin kuruluşu ve spor anonim şirketi statüsünün kazanılması bakımından iki aşamalı bir süreç tercih edilmiştir.

SKSFK'da, ekonomik şartlara rağmen spor kulüplerinin geleneksel yapılarının korunması amacıyla şirketleşmenin spor kulübünün bağlı ortaklığı veya iştiraki şeklinde gerçekleşebileceği hüküm altına alınmıştır. Buna karşın spor kulüplerinin spor anonim şirketleri ile TTK m.195 anlamında doğrudan veya dolaylı hakimiyet şeklinde bir bağlantı içinde olması şart koşulmuştur.

Spor kulüplerinin birleşmesi SKSFK kapsamında ele alınmasına karşın, spor anonim şirketlerinin birleşmesi ve spor anonim şirketlerine

ait spor şubelerinin devri ile ilgili bir hükme yer verilmemiştir. Bu kapsamda özellikle spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerine ait spor şubelerinin hukuki niteliğinin belirlenmesi önem arz edecektir. Spor şubesinin devri bakımından sportif başarı ve sportif tarihenin intikali de, tartışma konusu olabilecek diğer hususlardır.

Spor anonim şirketlerinin ticaret unvanı, lige katılım adı, renkleri, amblemleri, il değiştirmeleri gibi konularda ise Kanunda hiçbir düzenlemeye gidilmemiştir. Spor anonim şirketine, spor kulüplerinin belirli bir spor dalına ilişkin aktif ve pasif varlıklarını külliye sermaye olarak koyabileceklerine veya devredebileceklerine ilişkin SKSFK m.15/1 hükmü ise, TTK m. 342 anlamında anonim şirketlere sermaye olarak getirilebilecek değerlere dair temel prensiplere aykırılık yaratabilecek niteliktedir. Anılan madde dahilinde spor kulüplerinin spor anonim şirketleri üzerindeki hakimiyetinin sürekli kılınması için paylara imtiyaz tanınması, pay sahiplerinin kim olduğunun bilinebilmesi amacıyla spor anonim şirketi paylarının nama yazılı olmasının zorunlu kılınması da TTK çerçevesinde kabul edilen temel ilkelere nazaran farklı bir düzenlemeler içermektedir.

Öte yandan Kanunda bir ilke olarak denk bütçe kabul edilmiş, gelir ve alacakların devrine ilişkin sınırlar belirlenmiş, hak ve alacakların devri yasağı ile şirkete borçlanma yasağı getirilmiş, söz konusu sınırlama ve yasaklara uymayarak şirketi zarara uğratan kişilerin kusursuz sorumluluğu düzenlenmiş, yönetim kurulu yanında, yönetim ve yönetici kavramlarına yer verilmiş, yönetim kurulu üyeleri ile yöneticilerin rekabet yasağına değinilmiş, spor kulübü haricinde diğer paylara, belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine, belirli pay gruplarına ve azlığa herhangi bir imtiyaz tanınmasına izin verilmemiştir. Kanunun düzenleme konusu yapmadığı hususlar da ise TTK hükümlerine atıf yapmakla yetinilmiştir. Buna karşın Kanunda ele alınan çoğu meselede, TTK hükümleri ile SKSFK hükümleri arasında uyum sağlanamamıştır.

SKSFK, spor kulüplerindeki yönetsel ve ekonomik zafiyetin önüne geçilmesi ve kontrolsüz ve denetimsiz harcamaların neden olduğu borç yükünün, kulüp üzerinde yaratabileceği olumsuz sonuçların önüne geçilebilmesi amacıyla bir tepki yasası olarak ihdas edilmiştir. Bu amaçla hem yöneticilerin hapis cezasına varacak boyutta sorumluluklarını artırmış hem de bütçe ve harcama ilkelerine ilişkin önemli kısıtlamalar getirmiştir. Ancak öte yandan bu durum hiçbir imtiyaza sahip olmayan, şirket yönetiminde etkin şekilde söz hakkı bulunmayan, elini taşın altına koymak zorunda kalan, sermaye getirme borcunu üstlenen, buna karşın

spor kulübünün hakimiyetinde olan şirketi kontrol edemeyen, hapis cezası ve kişisel malvarlığı ile sorumluluğa kadar uzanan ağır hukuki ve cezai yaptırımlara muhatap olan bir sermayedar, ortak, kurucu, yönetici gurubunu beraberinde getirmiştir. Bu kapsamda sporda daha sürdürülebilir bir yönetsel yapının varlığını koruyabilmek adına belirtilen hususlar dahilinde dengeli bir yapının tesisi göz ardı edilmemelidir.

KAYNAKÇA

AKDAĞ GÜNEY, Necla: Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016.

AKŞAR, Tuğrul/KUTLU, Merih: Futbol Ekonomisi, Literatür Yayıncılık, İstanbul 2006.

AKŞAR, Tuğrul: Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Arzı ve Kredilendirilmesi,
<https://www.futbolekonomi.com/index.php/vizyon-misyon/817-futbol-kulueplerinin-irketlemesi-halka-arz-ve-kredilendirilmesi.html>.

AKŞAT, Tuğrul: Endüstriyel Futbol, Literatür Yayınları, İstanbul 2005.

AKYÜZ, Mehmet Emin: Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi ve Halka Açılması; Avrupa Futbol Piyasasındaki Gelişmeler Çerçevesinde Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor Örneğinin Değerlendirilmesi, T.C. Başbakanlık Sermaye Piyasası Kurulu Aracılık Faaliyetleri Yeterlilik Etüdü, İstanbul 2005.

ALTAY, Sıtkı Anlam: Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Farklılaştırılmış Teselsül, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt:14, Sayı:151, Yıl: Mart 2019, s. 68-75.

ARKAN, Sabih: Ticari İşletme Hukuku, 29. Bası, BTHAE, Ankara 2023.

ASLAN, Mehmet: Spor Anonim Şirketleri, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir 2022.

AYAN, Mehmet/AYAN, Nurşen: Kişiler Hukuku, 8. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.

AYAN, Özge: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.

AYDIN, Ali Dursun/ TURGUT, Murat/BAYIRLI, Rıdvan: Spor Kulüplerinin Halka Açılmasının Türkiye'de Uygulanan Modeller Açısından İncelenmesi, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:1, Yıl: 2007, s. 59-70.

AYHAN, Rıza/ÇAĞLAR, Hayrettin/ÖZDAMAR, Mehmet: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.

- AYKUL, Ömer: Dernekler Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.
- BAHTİYAR, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, 16. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2022.
- BAŞARAN, Murat/ATAY, Tezcan: Spor ve Sporcunun Vergilendirilmesi ve Vergi Avantajları, Yaklaşım Yayınları, Ankara 2003.
- BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan: Şirketler Hukuku Dersleri, Dora Yayınları, Ankara 2021.
- BOZKURT, Tamer: Amerikan ve İngiliz şirketler Hukukunda Şirket Tipleri Ekseninde, Özellikle Sermaye Şirketlerinde Pay Devri ve Devir Sınırlamalarına Kısa Bir Bakış, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:6, Sayı:12, Yıl:2016, s. 125-138.
- CERRAHOĞLU, Necati/İMAMOĞLU, Ahmet Faik: Sporun Ekonomik Boyutu, Almanya Örneği, 1.Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi, Cilt: 2, Ankara 2000, s. 240-247.
- ÇOLAKOĞLU, Tekin/ ÖZBER, Ömer/DOĞAN, Doğukan: 7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanununun Kamu Politikası Çerçevesinde Değerlendirilmesi, Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi, Cilt:4, Sayı:1, Yıl: Haziran 2022, s. 80-95.
- ÇOLGAR, Tuna: Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, <https://www.erdem-erdem.av.tr/bilgi-bankasi/futbol-kuluplerinin-sirketlesmesi>.
- DENT, George W: The Revolution in Corporate Governance, The Monitoring Board, and The Director's Duty of Care, Faculty Publications 454, Boston University Law Review 623 (1981), https://scholarlycommons.law.case.edu/faculty_publications/454.
- DEVECİOĞLU, Sebahattin /ÇOBAN, Bilal/KARAKAYA, Yunus Emre/KARATAŞ, Özgür: Türkiye'de Spor Kulüplerinin Şirketleşmeye Yönelimlerinin Değerlendirilmesi, SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt: X, Sayı:2, Yıl: 2012, s. 35-42.
- DORUKKAYA, Şakir/FIRATLI, Aydın/EBİÇLİOĞLU, F. Kemal: Türkiye'de Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Açılması, Finansmanı ve Vergileme, Dünya Yayıncılık, İstanbul 1998.

- DURAL, Mustafa/ÖĞÜZ, Tufan: Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 20. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2019.
- ECER, Hülya: Derneklerin Kuruluşu ve Tüzel Kişilik Kazanması, Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi, Cilt:1, Sayı: 2, Yıl:2017, s.16-46.
- EGE, Önder: Türk Medeni Hukukuna Göre Spor Kulüpleri, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.
- ENGELHARD, Alexander/WASSENHOWEN, Thomas (Editör. Gurovits, Andras): Germany, The Sports Law Review, Sixth Edition, Law Business Research, London 2020, s.104-126.
- ERTEN, Rıfat: Türk Sporunun Yapısal Düzeni, Gazi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: X, Sayı:1,2, Yıl: 2006, s. 117-136.
- GEZGİN, Mehmet Fikret/AMMAN, M. Tayfun: Temel Eğitimde Yararlılık Açısından Spor Olgusu, Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu Manisa, MEB Yayınları Ankara 1993.
- GÜNAYDIN, Gültekin: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Rekabet Yasağı, Yayımlanmış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2022.
- GÜRBÜZ, Usluel: İcra Kurulu, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.142, Yıl: 2019, s. 357-382.
- HACIKÖYLÜ, Canatay; Türkiye’de Profesyonel Spor Kulüplerinin ve Sporcuların Vergilendirilmesi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir 2001.
- HACİMAHMUTOĞLU, Sibel: Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü: Fonksiyonel Bir Yaklaşım, Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 31, Sayı:3, Yıl: Eylül 2015, s. 23-56.
- İNAL, Ali Niyazi: Beden Eğitimi ve Spor Bilimi, 6. Basım, Nobel Yayınevi, Ankara 2020.
- KAPLAN, Defne Öcal: Antropolojik Açından Oyun ve Spor İlişkisi, Yaşam Pratikleriyle Dönüşen Oyun, Ütopya Yayınevi, Ankara 2016.
- KAYIHAN, Şaban: Şirketler Hukuku, 5. Baskı, Seçkin, Ankara 2020.

- KENDİGELEN, Abuzer, Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016.
- KIRCA, İsmail/ŞEHİRALİ Çelik, Feyzan Hayal/MANAVGAT, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku C. 1, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013.
- KOÇ, Himmet: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Sorumluluklarına Genel Bir Bakış, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (NEÜHFD), Cilt:3, Sayı:1, Yıl: 2020, s. 62-82.
- MUSTAFA, Muhammed/ÇALIŞKAN, Tuncer/DENİZ, Devran: BİST’te İşlem Gören Spor Kulüplerinin Futbol Maçlarının Hisse Senedi Getirisi Üzerine Etkisi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:16, Sayı: Özel Sayı, Yıl:2016, s. 233-242.
- OĞUZMAN, Kemal/ÖZ, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 4. Bası, İstanbul 2005.
- ORHAN, Ümit/ÖZKURT, Emin: Spor Hukuku: Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- ÖZTAN, Bilge/GÜRPINAR, Damla: Medenî Hukuk’un Temel Kavramlar, 47. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- POROY, Reha/YASAMAN Hamdi: Ticari İşletme Hukuku, 15. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015.
- POROY, Reha/TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019.
- PULAŞLI, Hasan: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- PULAŞLI, Hasan: Türk, İsviçre ve Alman Hukukuna Göre “İktisadi Amaç” Kavramının Şirket ve
- Dernekler Bakımından Değerlendirilmesi, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 32, Sayı: 2, Yıl: 2016, s. 21-72, (Makale).
- REID, Heather: Introduction to the Philosophy of Sport: Rowman & Littlefield Publishers Inc., Maryland 2012.
- SEROZAN, Rona: Medeni Hukuk Genel Bölüm/Kişiler Hukuku, 8. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2018.

- SULTANOĞLU, Banu: Hisseleri Halka Arz Edilen Türk Futbol Kulüplerinin Mali Tablolarının Türkiye Muhasebe Standartları Çerçevesinde İncelenmesi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2008.
- SUNAY, Hakan: Spor Kulüplerinde Şirketleşme (Bazı Avrupa Ülkeleri ve Türkiye'den Örnekler), Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (Gazi BESBD), Cilt: IX, Sayı:2, Yıl:2004, s. 69- 76.
- ŞENER, Oruç Hami: Ticari İşletme Hukuku, Seçkin, Ankara 2016, (*İşletme*).
- ŞENER, Oruç Hami: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 5. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2022, (*Şirketler*).
- TALİMCİLER, Ahmet: Endüstriyelleşen Sporun/Futbolun Geleceği. Sosyoloji Dergisi, Armağan Sayısı, Yıl:2016 s. 167-184.
- TANDOĞAN, Haluk: Türk Mes'uliyet Hukuku, Akit Dışı ve Akdi Mes'uliyet, Ankara 1961.
- TİRYAKİ, Betül: Özen Yükümlülükleri ile Sözleşmeden Doğan Koruma Yükümlülüklerinin İspat Yükü Bakımından Karşılaştırılması, EÜHFD, Cilt: XII, Sayı: 3-4, Yıl: 2008, s. 267-279.
- TÜRKİYE KURUMSAL YÖNETİM DERNEĞİ: "Kurumsal Yönetim İlkeleri Işığında Türk Futbol Kulüpleri Yönetim Rehberi, Pasifik Ofset, İstanbul 2010.
- ÜÇİŞİK, Güzin/Çelik, Aydın: Anonim Ortaklıklar Hukuku C. 1, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.
- YILDIZ, Suat: Profesyonel Futbol Şubeleri Bulunan Spor Kulüplerinin Mali Yapılarının Karşılaştırılması (Manchester United Futbol Kulübü-Fenerbahçe Spor Kulübü Örneği), Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2008.
- YÜCE, Aydın Alber: 7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu'na Göre Spor Anonim Şirketleri ve Bu Şirketlerin Diğer Anonim Şirketlerle Karşılaştırılması, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, [Cilt: 5 Sayı:2](#), Yıl:2022, s. 482-500.
- ZEREN, Feyyaz/ GÜMÜŞ, Fatih: Türk ve Yabancı Futbol Takımlarının Borsa Performansları Üzerine Bir Uygulama, Çankırı Karatekin

Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:3,
Sayı:2, Yıl:2013, s.34–54.

https://bjk.com.tr/sirketlerimiz/futbol_as/, e.t: 04.10.2023.

<http://sportif.galatasaray.org/>, e.t: 07.10.2023.

https://www.fenerbahce.org/getmedia/896ec609-8c02-49bd-94a4-8eb6a78f51a5/ortaklik-yapisi_20230329.pdf, e.t: 06.10.2023

<https://www.fenerbahce.org/getmedia/cf6c3f08-4ca0-4901-9236-17c75a55b0b3/Esas-Sozlesme.pdf>, e.t: 06.10.2023.

<https://www.managementstudyguide.com/how-sports-became-big-business.htm>, e.t: 06.10.2023.

<https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-4331.pdf> e.t: 10.10.2023.

https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=2940, e.t. 25.09.2022.